

Hubert Mazur

Kielecciana kartograficzne i ikonograficzne z lat 1795–1866 w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach

Studia Muzealno-Historyczne 2, 155-196

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Hubert Mazur (Archiwum Państwowe w Kielcach)

Kielecciana kartograficzne i ikonograficzne z lat 1795-1866 w zasobie Archiwum państwowego w Kielcach

Zamierzeniem autora niniejszego artykułu jest prezentacja, usystematyzowanie i omówienie materiałów kartograficznych i ikonograficznych dotyczących Kielc, znajdujących się w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach. Mowa tu o planach ogólnych miasta, planach sytuacyjnych poszczególnych części Kielc, ulic, placów, posesji i zabudowań, a przede wszystkim o rysunkach i projektach architektonicznych konkretnych gmachów, obiektów lub urządzeń technicznych. Zakres chronologiczny opracowania odnosi się do okresu po upadku I Rzeczypospolitej w 1795 r. i obejmuje czasy zaboru austriackiego (1795–1809), epizod Księstwa Warszawskiego (1809–1815) oraz okres autonomii Królestwa Polskiego (1815–1866)¹. Za takim rozwiązaniem przemawia fakt, iż zachodzące wówczas przemiany polityczne rzutowały na przeobrażenia o charakterze administracyjnym. Kielce w tym okresie awansowały do rangi ośrodka administracji państwowej, kolejno jako stolica cyrkułu (od 1796 r.), województwa (od 1816 r.) i guberni (od 1837 r.). Datę końcową – rok 1866 – wyznacza natomiast podział guberni radomskiej i powstanie nowej jednostki terytorialnej, czyli guberni kieleckiej, z początkiem 1867 r. Przyjęcie takiej cezurę czasowej wydaje się być w pełni uzasadnione także z powodów metodologicznych. W badaniach o charakterze źródłoznawczym istotne są bowiem wszelkie zmiany ustrojowe aktotwórców, czyli urzędów i instytucji wytwarzających dokumentację². Przemiany polityczne i reformy administracyjne w latach 1795–1866 dały początek wielu nowym instytucjom. Akta przez nie wytworzone stanowią odrębne struktury w postaci zespołów archiwalnych. Podstawę opracowania stanowią zatem znajdujące się w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach zespoły akt archiwalnych z lat 1795–1866, przede wszystkim Rządu

1 Zaznaczyć niewątpliwie należy, że ramy chronologiczne artykułu odnoszą się nie tyle do dat powstania omawianych materiałów archiwalnych, ile do zakresu kwerendy przeprowadzonej w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach.

2 Twórcą zespołu to jednostka organizacyjna (urząd, instytucja, przedsiębiorstwo, organizacja społeczna) posiadająca określony zakres działania i samodzielność organizacyjną, działająca z reguły w oparciu o właściwe dla siebie normy prawne, lub osoba fizyczna przejawiająca działalność w określonych dziedzinach życia społecznego, zob.: Polski Słownik Archiwalny, red. W. Maciejewska, Warszawa 1974, s. 83.

Gubernialnego Radomskiego³, a także Naczelnika Powiatu Kieleckiego⁴, Akt miasta Kielce⁵, Kieleckiej Dyrekcji Szkolnej⁶ i Rady Opiekuńczej Zakładów Dobroczynnych Powiatu Kieleckiego⁷. Pominięte zostały natomiast rysunki architektoniczne znajdujące się w zespole Dyrekcji Ubezpieczeń. Problematyką tą zajęli się już bowiem Adam Penkalla i Jerzy Szczepański w opublikowanym katalogu rysunków architektonicznych pochodzących z tegoż zespołu⁸. Z uwagi na obszerność, a co za tym zbyt długi czas trwania niezbędnej kwerendy, autor zrezygnował z prowadzenia poszukiwań w zespole Hipoteki miasta Kielce oraz w grupie zespołów akt notarialnych z lat 1810–1866⁹.

Druga część artykułu ma charakter katalogu odnalezionych materiałów kartograficznych i ikonograficznych. Opis każdego obiektu (planu, projektu, rysunku, itp.) zawiera jego nazwę, oryginalny tytuł, informacje o dacie powstania, osobie

- 3 Rząd Gubernialny Radomski jest zespołem złożonym, powstał bowiem w wyniku działalności kilku urzędów administracji ogólnej, funkcjonujących w latach 1795–1866. Znajduje się w nim zatem dokumentacja m.in. Krakowskiego Urzędu Cyrkularnego, Kieleckiego Urzędu Cyrkularnego, Prefekta Departamentu Krakowskiego, Prefekta Departamentu Radomskiego, Komisji Województwa Krakowskiego, Rządu Gubernialnego Krakowskiego, Rządu Gubernialnego Kieleckiego i Rządu Gubernialnego Radomskiego. Zespół liczy blisko 9000 jednostek archiwalnych, a jego granice chronologiczne to lata [1789] 1807–1866 [1886]; szerzej o tym zespole zob. *Wstęp do inwentarza zespołu akt Rząd Gubernialny 1807-1866 [1892]*, oprac. R. Guldon, E. Wirska, Kielce 1971; *Archiwum Państwowe w Kielcach i jego oddziały. Przewodnik po zasobie archiwalnym*, red. S. Marcinkowski, Warszawa–Łódź 1993, s. 51, 52; T. Koba-Ryszewska, *Problemy opracowania zespołu archiwalnego Rządu Gubernialnego Radomskiego (1807–1867) w zasobie WAP w Kielcach*, Kielce 1968 (referat w zbiorze referatów Archiwum Państwowego w Kielcach).
- 4 Liczący 206 jednostek archiwalnych zespół Naczelnik Powiatu Kieleckiego stanowi pozostałość aktową po funkcjonującym w latach 1816–1842 komisarzu obwodu kieleckiego oraz urzędującym w okresie 1842–1866 naczelniku powiatu kieleckiego, szerzej zob. *Archiwum Państwowe...*, s. 55.
- 5 Zespół liczy 6445 jednostek archiwalnych i pochodzi z lat 1803–1950; szerzej zob. *Archiwum Państwowe...*, s. 38, 39; *Wstęp do inwentarza zespołu Akta miasta Kielc 1803–1950*, oprac. E. Wirska, Kielce 1964.
- 6 Liczący ponad 3,5 tys. jednostek archiwalnych zamyka się w datach 1810–1917, szerzej zob. *Archiwum Państwowe*, s. 51, 113.
- 7 Obejmujący lata 1829–1870 zespół Rada Opiekuńcza Zakładów Dobroczynnych Powiatu Kieleckiego, zawierający 140 jednostek archiwalnych utworzonych przez różne instytucje o charakterze charytatywnym; szerzej zob. *Wstęp do inwentarza zespołu akt Rady Opiekuńczej Zakładów Dobroczynnych powiatu kieleckiego i Rady Opiekuńczej Zakładów Dobroczynnych powiatu olkuskiego*, oprac. I. Bałabuch, b.r. i m.; I. Pogorzelska, *Instytucje dobroczynne w guberni kieleckiej w drugiej połowie XIX wieku w świetle źródeł archiwalnych*, w: *...et quorum pars magna fui... Księga pamiątkowa poświęcona profesorowi Zbigniewowi Janowi Góralskiemu*, red. W. Kalwat, A. Penkalla, Kielce 2003, s. 255–266.
- 8 *Katalog rysunków architektonicznych z akt Dyrekcji Ubezpieczeń w Wojewódzkim Archiwum Państwowym w Kielcach*, oprac. A. Penkalla, J. Szczepański, Warszawa 1993.
- 9 Zespół Hipoteka miasta Kielc z lat 1813–1946 obejmuje 1246 jednostek archiwalnych. Natomiast łączna liczba jednostek archiwalnych akt notarialnych z lat 1810–1866 to ponad 200 jednostek (chodzi tu o akta notariuszy: Walentego Lichockiego, Floriana Choynackiego, Wojciecha Olearskiego, Andrzeja Kossowicza, Antoniego Szałowicza, Andrzeja Markiewicza, Franciszka Żochowskiego, Kajetana Bończy-Tomaszewskiego, Szymona Przedpelskiego, Wojciecha Mieszkowskiego, Adama Szczepanowskiego, Stanisława Borzęckiego, Feliksa Kaweckiego, Hilarego Kudlickiego, Władysława Pyrkosza, Stanisława Makowskiego).

twórcy (geometry, architekta, inżyniera), technice wykonania, materiale pisarskim oraz wskazanie miejsca przechowywania (zespół archiwalny, sygnatura i numer strony).

Ulokowanie w Kielcach w 1796 r. urzędu cyrkularnego oraz biura podprefekta powiatu w 1810 r. podniosło status miasta, ale nie zrewolucjonizowało jeszcze gospodarki miejskiej. Jedynymi większymi inwestycjami w tym okresie były budowa koszar dla wojsk austriackich¹⁰ oraz założenie nowego cmentarza¹¹. Mimo kwerendy prowadzonej w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach nie odnaleziono żadnych materiałów kartograficznych i ikonograficznych z okresu zaboru austriackiego¹² i Księstwa Warszawskiego. Natomiast decyzja o przeniesieniu do Kielc stolicy województwa stała się podstawą awansu oraz wieloaspektowego rozwoju miasta w XIX, a także w XX stuleciu. Wpłynęła także na wzrost liczby mieszkańców i zapoczątkowała proces rozbudowy i rozwoju przestrzennego miasta. Największe nasilenie ruchu budowlanego miało miejsce w latach dwudziestych XIX w. Związane było z akcją porządkowania i regulacji Kielc, która zakładała wytyczenie nowych ulic, brukowanie dróg miejskich, budowę kanalizacji, zaprowadzenie oświetlenia i szeroko rozumiane upiększenie miasta. Jednocześnie wznoszono budynki prywatne oraz gmachy użyteczności publicznej¹³.

Najważniejszymi materiałami są w tym zakresie plany regulacyjne Kielc. Na pierwszym miejscu wymienić należy znajdujący się w Archiwum Państwowym w Kielcach „Plan Miasta Wojewódzkiego Województwa Krakowskiego Kielc”, sporządzony w 1823 r. przez geometrę przysięgłego Królestwa Polskiego Mariana Potockiego. Jego geneza wiąże się z podjętą przez Rząd Królestwa Polskiego akcją porządkową i regulacyjną miast. Podstawą prowadzonych prac były plany regulacyjne, które ustalały przede wszystkim obszar miasta i poszczególnych posesji oraz stanowiły dokumentację dalszej rozbudowy. Sposób, w jaki plany miały być sporządzane oraz wykorzystywane określały „Przepisy ogólne Policji Budowniczej dla Miast” z 30 IX 1820 r. Akcja sporządzania planów miast na Kielecczyźnie swe apogeum przeżywała w początkach lat dwudziestych XIX w., rozpoczynając proces rozbudowy i porządkowania opierający się na planach regulacyjnych. Pozostawała ona w ścisłym związku ze staszicowskim planem uprzemysłowienia regionu kieleckiego¹⁴. Ponieważ „Plan Miasta Wojewódzkiego Województwa Krakowskiego

10 Z. Guldon, A. Massalski, *Historia Kielc do roku 1945*, Kielce 2002, s. 106.

11 J. Szczepański, *Cmentarze kieleckie*, Kielce 1982, s. 4.

12 Ogólne mapy Galicji pozwalające na badania nad rozwojem przestrzennym Kielc sporządzone w okresie zaboru austriackiego, omówił J.L. Adamczyk, *Kielce na mapach z lat 1799–1804*, Kielce 1982.

13 Obszerne informacje na ten temat znaleźć można w: J.L. Adamczyk, *Studium historyczno-urbanistyczne Kielc*, Kielce 1990, mpis w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków w Kielcach, passim.

14 S. Marcinkowski, *Plany regulacyjne miast Kielecczyzny z okresu działalności Stanisława Staszica*, w: „Studia Kieleckie” 1976, z. 1, s. 67, 68.

Kielc” z 1823 r. został dość dokładnie omówiony przez Jana Leszka Adamczyka¹⁵, bezzasadna staje się tym samym jego ponowna analiza. Wspomniany wyżej plan został przerysowany w 1836 r. i jako „Plan Miasta Wojewódzkiego Województwa Krakowskiego Kielc, wymierzony w roku 1823 przez geometrę przysięgłego Mariana Potockiego, kopiowany w 1836 przez geometrę przysięgłego Morawskiego” znajduje się również w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach. Plan autorstwa Mariana Potockiego z 1823 r. został wykonany tuszem i akwarelą. Posiada podziałkę liniową 50 prętów, równą na planie 13,5 cm. Domy rządowe murowane oznaczono kolorem czerwonym, drewniane kolorem czerwonym z żółtym marginesem. Domy murowane należące do kościoła pozostawiono białe, a drewniane wyróżniono żółtym marginesem. Zabudowania mieszczańskie murowane wyszczególniono barwą białą z czerwonym marginesem, drewniane natomiast zamalowano na czarno. Cieki i zbiorniki wodne, podobnie jak granice miasta, oznaczono na niebiesko. Ulice poprowadzono linią czarną, projektowane zaś linią karminową, pogrubioną o cień. Numery porządkowe naniesiono kolorem czerwonym, a numery katastru czarnym. Na planie znajdują się podpisy Aleksandra Groffego – budowniczego generalnego Królestwa Polskiego, Wilhelma Giersza – budowniczego województwa krakowskiego oraz Stanisława Staszica.

Na marginesie wspomnieć wypada, że plan regulacyjny Kielc z 1823 r. i jego przerys z 1836 r. stanowią poprawioną wersję pierwotnego „Planu miasta wojewódzkiego Kielc Województwa Krakowskiego” z 1821 r., sporządzonego przez Mariana Potockiego, a znajdujących się w zbiorach Muzeum Narodowego w Kielcach¹⁶.

Jeśli chodzi o plany, to interesującym obiektem jest także wielobarwny „Plan Sytuacyjny części miasta Kielc wykazujący położenie placu projektowanego na targowisko i plac musztry” z 1858 r., autorstwa Aleksandra Borkowskiego.

Jednym z najpilniejszych zadań stojących przed władzami miasta było wybrukowanie ulic i placów. Już w 1818 r. rozpoczęto akcję brukowania ulic Krakowskiej, Warszawskiej, Bożęckiej, Małej i Rynku, a także placów przed zamkiem oraz gmachem Leonarda. Z początkowego okresu prowadzenia wspomnianych prac nie odnaleziono żadnych planów. Nasilenie akcji brukowania ulic Kielc przypadło na lata dwudzieste XIX w., a towarzyszyły temu roboty niwelacyjne¹⁷, których efektem jest karta zatytułowana „Plany Niwelacyjne Rynku na Krzyż Ulicy Warszawskiej wzdłuż tudzież Ulic Warszawskiej i Krakowskiej w poprzek, stosownie do których Bruk w mieście Wojewódzkim Kielce uskuteczniły”, sporządzona w początku lat dwudziestych XIX w. Władze miejskie zadbały także o uporządkowanie terenu wokół pałacu biskupów krakowskich, co obrazują „Plan na upiększenie Dziedzińca Zamku Biskupiego w Kielcach sytuowanego” z 1822 r. oraz „Wzór na tymczasowe ogrodzenie Klombów w Dziedziń-

15 J.L. Adamczyk, *Kielce na planach z lat 1821 i 1823*, Kielce 1983, s. 3–16.

16 Tamże, s. 3, 4.

17 J. Piwek, *Kielce w latach 1816–1866. Ludność i gospodarka*, Ostrowiec Świętokrzyski 2005, s. 224–234.

cu Zamkowym Kieleckim” z ok. 1825 r. Autorem obu rysunków był Wilhelm Giersz. Pod koniec lat dwudziestych i na początku lat trzydziestych część bruków wymagała reparacji. Wynikiem tych robót są dwa zachowane rysunki autorstwa Karola Meyzera: „Plan części Ulicy Borzęckiej mającej się urządzić w sposobie MacAdama”, wykonany zapewne w 1829 r., oraz „Plan wykazujący położenie Ulic Zamkowej, Krakowskiej i w części Leonarda w Kielcach, które przebrukowania potrzebują” z 1835 r. W aktach dotyczących remontu kolegiaty kieleckiej z 1852 r. odnaleziono też „Plan Kościoła Kolegiackiego w Kielcach wykazujący miejsca które zplantowane, wybrukowane lub wyżwirowane zostały” z 1836 r.

Równocześnie do akcji brukowania ulic prowadzone były prace kanalizacyjne. Nasilenie tych robót miało miejsce w dwudziestych latach XIX w.¹⁸ Wtedy powstały „Plan na wymurowanie Kanału za ogrodem idąc od Stawu Zamkowego oraz z przyłączonego z 1823 r., Rysunek wykazujący przecięcie poprzeczne Kanału do odprowadzania Wody i nieczystości z Ulicy Krakowskiej, z Leonarda i z Ulicy Małej w Mieście Kielcach dla oszczędności kosztów w miejsce murowanego z drzewa zrobić się mającego” z 1825 r., autorstwa Karola Meyzera, oraz „Plan Części miasta Kielc którądy Kanał publiczny dalej poprowadzonym być ma, to jest od a do b, dalej rów aż do rzeki wybity zostanie” z 1825 r., autorstwa Wilhelma Giersza. Z lat pięćdziesiątych XIX w. pochodzi natomiast „Plan Sytuacyjno-Niwelacyjny części M. Kielc sporządzony dla wykazania położenia kanału ściekowego i jego spadku ku rzece Silnicy, któren to kanał projektuje się do przedłużenia wykonany przez Józefa Skalskiego”.

Począwszy od 1818 r. w Kielcach podejmowane były także rozmaite próby zaopatrzenia miasta w wodę. Chodziło nie tylko o dostarczanie wody pitnej, ale przede wszystkim o zabezpieczenia przeciwpożarowe. Projekty budowy wodociągów i rezerwuarów wody ze względów finansowych nie doczekały się realizacji. Toteż wodę dla celów przeciwpożarowych zapewniały stawy: podzamecki i tzw. koński, dla celów konsumpcyjnych zaś studnie¹⁹. W zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach nie odnaleziono żadnych rysunków planowanych przedsięwzięć z zakresu zaopatrzenia Kielc w wodę. Natrafiono natomiast na dwa rysunki studni. Pierwszy to wielobarwny projekt przykrycia studni stojącej na dziedzińcu gmachu Leonarda, sporządzony w 1841 r. przez Inżyniera Maksymiliana Strasza – „Projekt na zabudowanie ponad studnią w dziedzińcu Gmachu Rządu Gubernialnego Krakowskiego”. Drugi, znacznie skromniejszy niż poprzedni, to „Rysunek Urządzenia i przykrycia Studni dachem przy Szpitalu Kieleckim poza gmachem Szpitalowym” autorstwa Wilhelma Giersza, sporządzony w roku 1837.

Władze województwa krakowskiego rozpoczęły w 1818 r. zabiegi o zaprowadzenie w Kielcach oświetlenia. Pierwsze 10 lamp zaświeciło we wrześniu 1819 r. Były to tzw. lampy rewerberowe, ustawiane na drewnianych słupach. Z biegiem czasu latarni

18 Tamże, s. 264–268.

19 Tamże, s. 245–248.

przybywało, a w 1852 r. Komisja Spraw Wewnętrznych wystąpiła z projektem ich modernizacji. Zakładał on zawieszanie lamp na słupach żelaznych²⁰. W aktach Rządu Gubernialnego Radomskiego zachowały się dwa identyczne egzemplarze rysunku słupa wraz z latarnią pochodzące z 1852 r.

Ambicją wojewódzkich Kielc było także posiadanie na obszarze miasta miejsc o charakterze rekreacyjnym. W związku z powyższym w 1821 r. Komisja Województwa Krakowskiego rozpoczęła starania o założenie parku na terenie dawnego ogrodu kuchennego rezydencji biskupów krakowskich, należącego od 1809 r. do Dyrekcji Górniczej. Formalnie miasto stało się właścicielem ogrodu górniczego 17 marca 1830 r., który to dzień uważa się za oficjalną datę powstania ogrodu w Kielcach. Pierwsze prace w ogrodzie zaczęły się jednak już w 1825 r. od spuszczenia wody w stawie, jego regulacji i robót ziemnych²¹. Kielecki park był przedmiotem szczególnych starań i troski inżyniera województwa krakowskiego Karola Meyzera, który w 1830 r. sporządził „Plan Ogrodu pogórniczego mający się przerobić na spacerowy publiczny” oraz zaprojektował (zapewne w 1828 r.) ogrodzenie i bramę wejściową do parku: „Do Ogrodu w Kielcach Sztachety i Brama”. Ze względów estetycznych na szczególną uwagę zasługują dwa wielobarwne rysunki altan autorstwa tegoż architekta z 1827 r.: „Altana egzystująca w Ogrodzie Dyrekcji Górniczej przy ulicy Leśnej i Plan Altany mającej się wystawić w Ogrodzie Zamkowym w Mieście Wojewódzkim Kielce”.

Ustanowienie Kielc stolicą województwa krakowskiego postawiło władze miasta przed problemem znalezienia odpowiednich pomieszczeń dla wszystkich urzędów. Ponieważ pałac biskupi zajęty był już przez Główną Dyrekcję Górniczą, dla Komisji Województwa Krakowskiego i Trybunału Cywilnego przeznaczono budynek klasztoru sióstr miłosierdzia – tzw. gmach Leonarda, wzniesiony w XVIII w. przez biskupa Sołtyka, w którym dotychczas mieściły się władze obwodu. Te ostatnie umieszczono więc w budynku probostwa katedry²². Już w 1816 r. przystąpiono do remontu i adaptacji budynku na potrzeby Komisji Województwa Krakowskiego. Najciekawszym „dokumentem” powstałym w wyniku prowadzonych prac jest „Planta na wywyższenie Sali na dwa Łokcie w Gmachu Leonarda w Kielcach” z 1818 r., autorstwa Jana Bogumiła Zscherniga. Szczególne znaczenie ma wielobarwny rysunek elewacji budynku, stanowiący jedyne bodaj, znajdujące się w Archiwum Państwowym w Kielcach, ikonograficzne wyobrażenie gmachu Leonarda zburzonego w 1974 r. Mniejsze znaczenie mają projekty wzniesienia kuchni murowanej na dziedzińcu gmachu Leonarda oraz przerobienia starej kuchni znajdującej się na dole tegoż budynku na izbę mieszkalną, wykonane w 1818 r. przez Jana Bogumiła Zscherniga. W latach 1837–1841 gmach Leonarda był remontowany. W 1841 r. powstał „Rys wybudować się mających z tyłu gmachu Rządowego Leonard zwanego w mieście Kielcach szop na skład drzewa opa-

20 Tamże, s. 234–240.

21 J.L. Adamczyk, J. Szczepański, *Park miejski w Kielcach*, Kielce 1983, s. 3–17.

22 Z. Guldon, A. Massalski, *Historia Kielc...*, s. 121–122.

łowego oraz narzędzi ogniowych dla tego gmachu zamykających nowo sformułować się mające podwórze” według projektu Ludwika Konkowskiego.

Jeśli chodzi o inne gmachy rządowe, to w wyniku kwerendy w zespole Rządu Gubernialnego Radomskiego odnaleziono także plany budynków zajmowanych przez Biuro Naczelnika Powiatu Kieleckiego – „Plan domu [...] przez Biuro Powiatu Kieleckiego i Naczelnika zajmowanego” oraz Kasę Powiatu Kieleckiego – „Plan domu Nr 6 Kasę Powiatu Kieleckiego i lokatora prywatnego mieszczącego” z 1846 r., sporządzone przez Feliksa Popławskiego.

Do kieleckich budynków rządowych należał też gmach więzienia usytuowany w południowej części zespołu zamkowego. W Archiwum Państwowym w Kielcach zachował się jedynie „Plan Sytuacyjny mieszkania Pisarza Więzienia w Gmachu więziennym w Mieście Kielcach” opracowany w 1863 r. przez Aleksandra Borkowskiego na potrzeby jego reparacji.

Od 1827 r. w Kielcach przy ulicy Leśnej funkcjonował szpital tak zwany Instytutowy. Z materiałów ikonograficznych przetrwał po nim jedynie „Rysunek na zamknięcie dziedzińca Szpitalu Kieleckiego bramą, sztachetami i murem od ulicy Leśnej” z 1837 r. autorstwa Wilhelma Giersza oraz wspomniany już wcześniej „Rysunek Urządzenia i przykrycia Studni dachem przy Szpitalu Kieleckim poza gmachem Szpitalowym”.

W pierwszej połowie XIX w. stosunkowo niewiele budynków i obiektów należało do miasta. Wśród nich wymienić należy magistrat, szlachtuz, jatki, szpital, ogród spacerowy, szopy na narzędzia ogniowe i domy rogatek, czyli celbudy²³. Nie dziwi więc fakt, że w Archiwum Państwowym w Kielcach znajduje się niewiele planów i rysunków przedstawiających miejskie obiekty budowlane. Do tej grupy zaliczyć należy plan szopy na narzędzia przeciwpożarowe, wzniesionej w 1845 r. przy ulicy Leonarda według projektu Aleksandra Borkowskiego – „Plan Sytuacyjny Placu Kasy Ekonomicznej Miasta Kielc na którym zbudowana jest szopa na narzędzia ogniowe”.

Istniejące w Kielcach Szkoły Elementarne żeńska i męska, do 1850 r. nie posiadały własnego budynku i zmuszone były wynajmować lokale. Dopiero w 1850 r. miasto zakupiło dom przy ulicy Leonarda na potrzeby obu placówek oświatowych²⁴. Zachował się plan tego budynku, zawierający zarówno rysunek elewacji gmachu, jego rzuty, przekroje, a także sytuacyjną lokalizację.

Władze miasta ze względów finansowych zainteresowane były ścisłą kontrolą towarów wwożonych do miasta. Służyć temu miały budowane przy wylotowych ulicach domy rogatek – tzw. celbudy. W Kielcach rogatki zaprowadzono już w 1818 r. jednak domy rogatek zaczęto stawiać później. W 1825 r. architekt Wilhelm Giersz zaprojektował dwa tego typu obiekty: celbudę przy Rogatce Warszawskiej i celbudę przy Rogatce Krakowskiej, które najprawdopodobniej nie doczekały się realizacji w pier-

23 J. Piwek, *Kielce...*, s. 48–56.

24 Z. Guldon, A. Massalski, *Historia Kielc...*, s. 175–176.

wotnej formie²⁵. Oba projekty mają formę interesujących wizualnie, wielobarwnych rysunków: „Rysunek na nowo mającą wystawić się celbudę massiv przy Rogatce Warszawskiej w Mieście Wojewódzkim Kielcach sporządzony przez Assesora Budowniczego Województwa Krakowskiego w Kielcach dnia 26 sierpnia 1825 roku” i „Rysunek na nowo mającą wystawić się Celbudę massiv Przy Rogatce Krakowskiej w Mieście Wojewódzkim Kielcach sporządzony przez Assesora Budowniczego Województwa Krakowskiego w Kielcach dnia 26 sierpnia 1825 roku”. Pozostając w sferze budownictwa rogatkowego należy wymienić też plan sytuacyjny przedstawiający lokalizację celbudy przy Rogatce Krakowskiej autorstwa Wilhelma Giersza z 1825 r. – „Plan sytuacyjny wykazujący miejsce pod litt. a kolorem czerwonym cynobrowym oznaczone, na którym Celbuda masiv przy Rogatce Krakowskiej w Mieście Wojewódzkim Kielcach wystawiona być ma. Z planu ogólnego restauracyjnego miasta tegoż wyciągnięty”.

Szczególne znaczenie mieszkańcy Kielc przywiązywali do figury św. Tekli, stojącej na Rynku, a w 1834 r. przeniesionej na nowo powstały plac, który przyjął od niej swą nazwę. Na placu tym ustawiono kramy i budki handlowe. Stało się to powodem protestów mieszkańców, którzy wnieśli prośbę do prezydenta miasta o usunięcie straganów²⁶. Znajdujące się w zespole Rządu Gubernialnego Radomskiego akta tejsze sprawy zawierają ciekawy „Plan Sytuacyjny placu Św. Tekli w mieście Kielcach należącego do Kasy Miejskiej” z 1862 r. autorstwa Aleksandra Borkowskiego.

Innego rodzaju obiektem jest opracowany przez Aleksandra Borkowskiego „Plan Budować się mającego Młyna drewnianego pod Ogrodem Spacerowym w Mieście Kielcach na miejscu dawnego młyna nadsiębiernego”.

Listę planów obiektów miejskich w Kielcach zamyka kolorowy „Projekt przeistoczenia Stajni w Zamku po Biskupim w Mieście Kielcach na pomieszczenie Instytutu Ochrony Ubogich Dzieci w ilości głów 40” z 1847 r., którego twórcą był Józef Łukański.

Skąpo reprezentowane są kielecciana kartograficzne i ikonograficzne dotyczące obiektów sakralnych. Wśród nich na szczególną uwagę zasługuje „Plan sytuacyjny placu pod budowę domu dla sług kościelnych w Kielcach” z 1853 r., którego autorem był Aleksander Borkowski.

Poza powyższym planem oraz zasygnalizowanym przy okazji omawiania rysunków związanych z brukowaniem miasta „Planem Kościoła Kolegiackiego...” z 1836 r., wymienić można wykonane na kalce, a przez to słabo czytelne, rzuty I i II piętra „Domu przynależnego kieleckiemu seminarium” z 1866 r. W tym miejscu wspomnieć też wypada rysunek sporządzony przez Aleksandra Borkowskiego, przy okazji remontu kolegiaty w 1852 r. obrazujący „Przecięcie wykazujące w jaki sposób mur tarasowy przy cmentarzu Kolegiaty w mieście gubernialnym Kielcach ma być kamieniem ciosowym wyłożony”.

25 J. Piwek, *Kielce...*, s. 71–78.

26 Tamże, s. 56.

Dokumentacją architektoniczną pozostała po utworzonej w latach trzydziestych XIX stulecia parafii ewangelickiej są: „Plan parteru Plebanii Ewangelickiej w Kielcach” i „Plan pierwszego piętra Plebanii Ewang. w Kielcach”, powstałe na przełomie lat pięćdziesiątych i sześćdziesiątych XIX w.

W związku z obecnością w Kielcach znacznej liczby wyznawców prawosławia od 1851 r. czynione były zabiegi o utworzenie w mieście cmentarza dla prawosławnych. Starania te zakończyły się sukcesem dopiero w 1865 r.²⁷ Cmentarz prawosławny zaprojektowany został przez Franciszka Ksawerego Kowalskiego. W aktach Naczelnika Powiatu Kieleckiego zachował się sporządzony na kalce plan nekropoli wraz projektem ogrodzenia i bramy.

Ostatnią grupę rysunków stanowią plany i projekty budynków i posesji prywatnych, wśród których niewątpliwie najciekawszym jest „Rysunek podług którego Dom massiv o Piętrze nowo wystawionym być ma przy Rynku, Ulicy Warszawskiej i Koziej w Mieście Wojewódzkim Kielcach przez Giersza Asesora Budowniczego Komisji Województwa Krakowskiego w Kielcach dnia 20 marca 1823 roku sporządzony przez W. Giersz A.B.W.K.”

Niemal wszystkie spośród omówionych powyżej materiałów są polskojęzyczne. Jedyne plan cmentarza prawosławnego i „Rzut domu przynależnego kieleckiemu seminarium” zawierają objaśnienia w języku rosyjskim.

Jeśli chodzi o materiał pisarski, to znakomita większość zaprezentowanych planów, projektów i rysunków sporządzona została na papierze. Wyjątki stanowią plan cmentarza prawosławnego i rzut domu przynależnego kieleckiemu seminarium wykonane na kalce. Natomiast „Plan Miasta Wojewódzkiego Województwa Krakowskiego Kielc” z 1823 r. sporządzony został na papierze podklejonym płótnem. 35 z odnalezionych 50 obiektów (70%) to rysunki wielobarwne, rysowane tuszem i akwarelą, pozostałe 15 wykonane zostały wyłącznie tuszem.

Analizując przynależność zespołową przedstawionych archiwaliów, to 17-ia ich część (44 sztuki) odnaleziono w zespole akt Rządu Gubernialnego Radomskiego. Po dwa plany zachowały się w aktach Kieleckiej Dyrekcji Szkolnej i Rady Opiekuńczej Zakładów Dobroczynnych Powiatu Kieleckiego. Kwerenda w Aktach miasta Kielc i aktach Naczelnika Powiatu Kieleckiego wykazała po jednym planie w każdym z wymienionych zespołów.

Autorem aż 13 spośród zaprezentowanych obiektów był Aleksander Borkowski, budowniczy powiatu kieleckiego w latach 1847–1865. Niewiele tylko mniejsza spuścizna zachowała się po Wilhelmie Gierszu, budowniczym województwa krakowskiego w latach 1823–1834. Twórcą siedmiu rysunków architektonicznych był Karol Meyer, inżynier województwa krakowskiego w latach 1823–1837. Trzy plany stanowią efekt pracy Jana Bogumiła Zscherniga, budowniczego województwa krakowskiego od 1823 r. Mariana Potockiego (geometrę przysięgłego), Maksymiliana Strasza (inżynier-

27 J. Szczepanski, *Cmentarze...*, s. 11–12.

ra guberni krakowskiej) i Feliksa Popławskiego (budowniczego obwodu kieleckiego w latach 1838-1847) reprezentują po dwie pozycje z przedstawionych materiałów. Nazwiska Franciszka Ksawerego Kowalskiego, Ludwika Konkowskiego, Józefa Łukańskiego i Józefa Skalskiego pojawiają się natomiast tylko jeden raz na kartach niniejszego katalogu²⁸.

Warto także w tym miejscu zasygnalizować fakt, że kieleckich kartografików i ikonografików szukać należy też w innych archiwach. Chodzi tu przede wszystkim o Archiwum Główne Akt Dawnych, które w swym zasobie posiada rysunki architektoniczne Kielc w dwóch zespołach archiwalnych: Komisja Rządowa Spraw Wewnętrznych i Centralne Władze Wyznaniowe²⁹. Natomiast w Archiwum Państwowym w Radomiu znajduje się niezwykle cenny zespół Zarząd Rolnictwa i Dóbr Państwowych Guberni Radomskiej, Kieleckiej, Lubelskiej, Siedleckiej, który zawiera liczne plany i mapy, w tym także odnoszące się do Kielc³⁰.

Katalog rysunków architektonicznych dotyczących Kielc

Hasła w katalogu uporządkowane zostały według następującej kolejności: plany miasta (najpierw ogólne, następnie częściowe), plany ulic i placów, obiekty sakralne, zamki, budynki państwowe, budynki miejskie, domy mieszkalne i posesje prywatne, budynki gospodarcze, urzędnia miejskie. W obrębie każdej z grup zachowany został układ chronologiczny.

Schemat hasła w katalogu składa się z następujących punktów:

1. Numer porządkowy pozycji katalogu.
2. Tytuł ogólny oddający charakter obiektu (np. plany sytuacyjne, studnie).
3. Tytuł oryginalny obiektu – kursywą (w przypadku jego braku podano tytuł sformułowany przez autora w nawiasach kwadratowych).
4. Data powstania obiektu (na podstawie rysunku, w przypadku jej braku w nawiasach kwadratowych wpisano datę występującą w innych dokumentach, zwykle pismach przewodnich, wykazach kosztów itp.).
5. Autor obiektu (na podstawie sygnatury na rysunku, w przypadku braku tejże posłużono się innymi dokumentami).
6. Części planu (określenie części składowych obiektu, np. rzut, przekrój, plan sytuacyjny).
7. Sygnatura autora i napis na pieczęci – kursywą.

28 Szerzej na temat wymienionych osób zob. J. Szczepański, *Kielecki Słownik Biograficzny. Architekci i budowniczowie. Materiały*, Warszawa–Kraków 1990, passim.

29 Szerzej zob. *Katalog rysunków architektonicznych z akt Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych*, oprac. M. Łodyńska-Kosińska, Warszawa 1974; *Katalog rysunków architektonicznych z akt Centralnych Władz Wyznaniowych*, oprac. M. Łodyńska-Kosińska, Warszawa 1981.

30 Tego typu archiwalia znajdują się w zespole Zarząd Rolnictwa i Dóbr Państwowych Guberni Radomskiej, Kieleckiej, Lubelskiej, Siedleckiej; zob. *Archiwum Państwowe w Radomiu. Przewodnik po zasobie archiwalnym*, red. H. Kisiel, Warszawa 1996.

8. Legendy, adnotacje, uwagi – kursywą. Dodatkowe informacje uzupełniające treść obiektu. Podane zostały występujące na planach nazwy ulic, placów i budowli – „Oznaczone”. W przypadku braku napisu oznaczającego daną ulicę, plac, czy budynek stosowane jest określenie „Zaznaczone”. Ponadto cytuje się istniejące na obiekcie urzędowe adnotacje i poświadczenia. Podziałka (jednostka miary w brzmieniu podanym na rysunku) została przeliczona na centymetry.
9. Opis techniczny (określenie materiału pisarskiego, techniki wykonania i kolorystyki, wymiary podane w centymetrach według formuły wysokość × szerokość).
10. Lokalizacja (wskazanie nazwy zespołu, sygnatury archiwalnej i numeru strony lub karty).
11. Informacje o związanych z obiektem aktach.

Skróty używane w katalogu:

jbw. – jednobarwny

rys. – rysunek

sygn. – sygnatura

wbw. – wielobarwny

Plany regulacyjne

1. *Plan miasta wojewódzkiego Województwa Krakowskiego Kielc, które to plan wymierzony i zrysowany w roku 1823 przez Mariana Potockiego Geom. przy. KP. 1823; Marian Potocki.*

Adnotacje: *Komisja Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policji Projekt zabudowania i obrębu Miasta Wojewódzkiego Kielc podług niniejszego planu zatwierdza w Warszawie dnia 24 lutego 1824 Roku Minister Prezydujący w Zastępstwie Radca Stanu podpisał Staszic Sekretarz Generalny [...]; Po zrewidowaniu na gruncie w różnych punktach znalazłem jak najdokładniej czy wymiar niniejszego planu [...] w Kielcach dnia 15 1823 podpisano: W. Giersz Bud. WK; Zrewidowano projekt zabudowania ustanowiono podpisano Grofe Bud. Gen..*

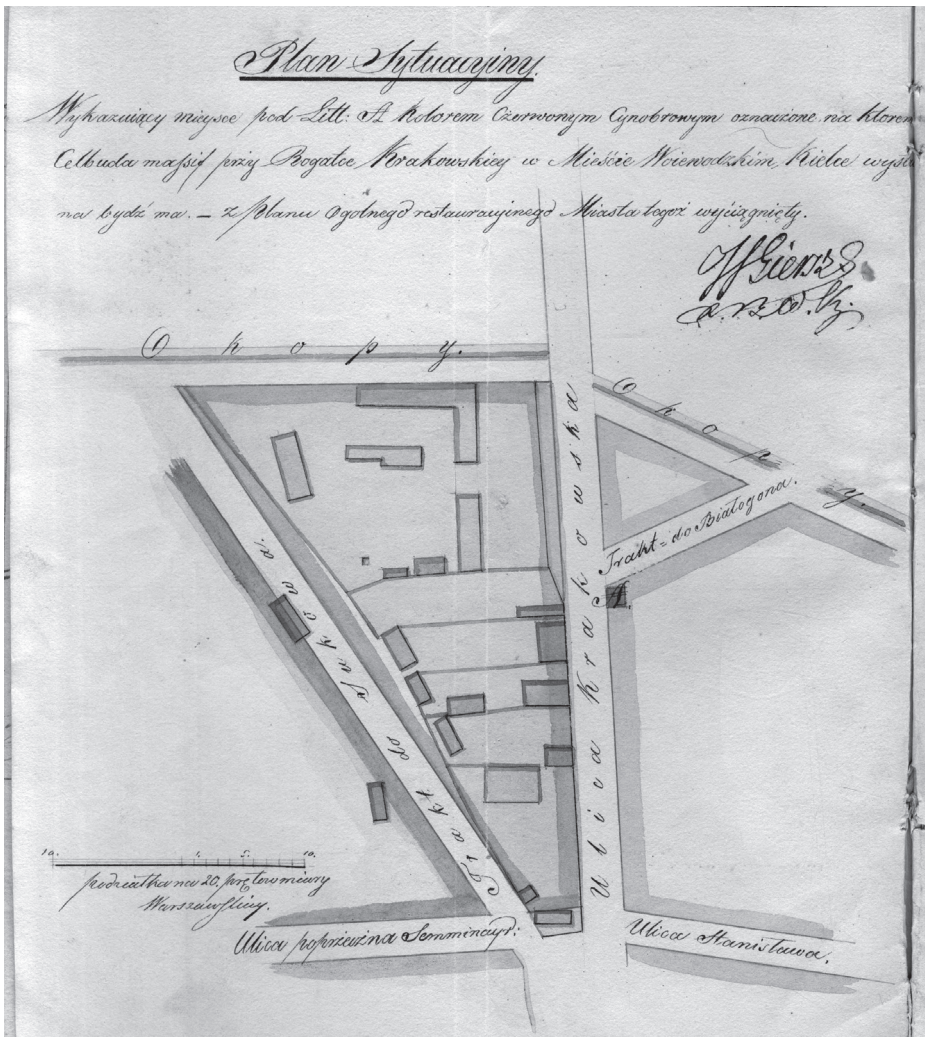
Oznaczone: ulice *Antoniego, Borzęcka, Czarnowska, Dąbrowska, Długa, Józefa, Kapitulna, Konstantego, Leonarda, Leśna, Mariampolska, Pawia, Rządowa, Seminarystka, Solnica, Spacerowa, Stanisława, Sukowska, Szydłowiecka, Tadeusza, Warszawska, Wilhelma czyli Orla, Wodna, Wojciecha, Plac Aleksandra, Plac Marii, Zamek, Kościół farny, Seminarium, Komisja Wojewódzka, Kościół św. Wojciecha*; zaznaczone: rynek.

Podziałka 50 prętów = 13,5 cm.

Papier podklejony na płótnie, rys. tuszem i akwarelą, wbw., 86 x 99 cm.

Rząd Gubernialny Radomski, plany, sygn. 33.

2. *Plan Miasta Wojewódzkiego Województwa Krakowskiego Kielc, wymierzony w roku 1823 przez geometrę przysięgłego Mariana Potockiego, kopiowany w 1836 przez geometrę przysięgłego Morawskiego.*

1. Plan sytuacyjny wykazujący miejsce ... na którym Celbuda masiv przy Rogatce Krakowskiej w Mieście Wojewódzkim Kielcach wystawiona być ma, kat. 3; wszystkie fot. ze zbiorów AP Kielce

1823, 1836 kopia; Marian Potocki; kopia Morawski.

Oznaczone: ulice Antoniego, Borzęcka, Czarnowska, Dąbrówka, Długa, Jerzego, Konstantego, Krakowska, Leonarda, Leśna, Pawia, Poprzeczna, Rządowa, Seminaryjska, Solnica, Spacerowa, Stanisława, Sukowska, Szydłowiecka, Tadeusza, Warszawska, Wilhelma, Wodna, Wojciecha, Zagdańska, Zamkowa, Plac Aleksandra, Plac Maryi, Staw, Zamek; zaznaczone: katedra, kościół św. Wojciecha, kościół św. Trójcy, wójtostwo, seminarium; na planie znajdują się: Wyjaśnienie kolorów oraz adnotacja: Podziałka miary Polskiej na Prętów 50 na jedną ławkę 15 licząc.

Podziałka liniowa: 50 prętów = 14 cm.

Papier, rys. tuszem i akwarela, wbw., 92,5 x 86 cm.

Rząd Gubernialny Radomski, plany, sygn. 2.

Plany sytuacyjne

3. *Plan sytuacyjny wykazujący miejsce pod litt. a kolorem czerwonym cynobrowym oznaczone, na którym Celbuda masiv przy Rogatce Krakowskiej w Mieście Wojewódzkim Kielcach wystawiona być ma. Z planu ogólnego restauracyjnego miasta tegoż wyciągnięty.* Fot. 1.

[1825]; Wilhelm Giersz; sygnowany: *W. Giersz A.B.W.K.*

Oznaczone: ulice *Krakowska, Stanisława, Seminaryjska, Trakt do Sukowa, Trakt do Białogonu, Okopy.*

Podziałka 20 prętów miary warszawskiej = 5,8 cm.

Rys. tuszem i akwarelą, wbw., 23,5 x 21,5 cm.

Rząd Gubernialny Radomski, sygn. 2354, s. 38.

Załącznik do pisma Asesora Budowniczego Województwa Krakowskiego z 30 VIII 1825 r. do Komisji Województwa Krakowskiego w sprawie budowy nowych celbud (s. 33) wraz z *wykazem potrzebnych kosztów na wystawienie nowych celbudów masiej przy Rogatce Krakowskiej i Warszawskiej w mieście Wojewódzkim Kielcach jak załączone plany sytuacyjne sub lit. a i B okazują stosownie do reskryptu Komisji Województwa Krakowskiego z dnia 17^{go} maja roku 1825 N 18068 sporządzony* (s. 34–37).

4. *Plan Sytuacyjno-Niwelacyjny części M. Kielc sporządzony dla wykazania położenia kanału ściekowego i jego spadku ku rzece Silnicy, które to kanał projektuje się do przedłużenia.* Fot. 1.

[1851–1854]; Józef Skalski.

Części planu: plan sytuacyjny, przekrój kanału.

Sygnowany: *J. Skalski.*

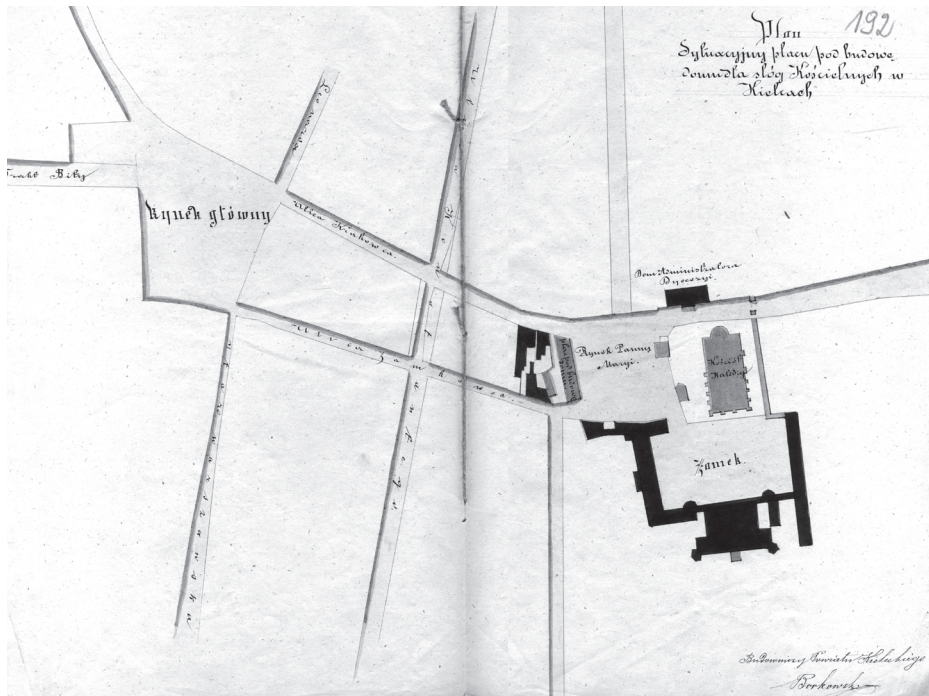
Oznaczone: ulice *Konstantego, Krakowska, Zamkowa, Szpitalna, Leśna, Warszawska*; uwaga: *Nazwiska właścicieli, przez których posesję przechodzi kanał: a) Schwartz, b) SS Ciecholewskiego, c) Gwoździwski, d) Nowiński, e) Kwaskowski, f) SS Franka, g) X. Tomaszewski, h) Schmidt, i) Szpital s. Aleksandra k) ... [brak wpisu], l. Dom murowany przez X. Tomaszewskiego.*

Podziałka: 100 sążni warszawskich = 11,5 cm, 70 stóp warszawskich = 8,2 cm.

Papier, rys. tuszem i akwarelą, wbw., 42 x 41,5 cm;

Rząd Gubernialny Radomski, sygn. 2334, s. 383.

Załącznik do raportu Naczelnika Powiatu Kieleckiego z 8/20 VI 1854 r. do Rządu Gubernialnego Radomskiego (s. 356) wraz z protokołami narad z 1/12 IV 1851 r. (s. 377, 378), 18/30 IV 1852 r. (s. 379, 380) i *wykazem cen materiałów budowlanych praktykowanych w m. Kielcach z 18/30 IV 1852 r. (s. 382) wyrachowaniem potrzebnej ilości kosztów na wymurowanie brakującego kanału w mieście Kielcach z 1/13 V 1851 r. (s. 375, 376).*

2. Plan sytuacyjny placu pod budowę domu dla sług kościelnych w Kielcach, kat. 5

5. Plan sytuacyjny placu pod budowę domu dla sług kościelnych w Kielcach. Fot. 2. [1853]; Aleksander Borkowski.

Sygnowany: *Budowniczy Powiatu Kieleckiego Borkowski*.

Oznaczone: Rynek Główny, Trakt Bity, Ulice Leonarda, Starowarszawska, Krakowska, Zamkowa, Konstantyna, Rynek Panny Marii, Zamek, Kościół Katedry, Dom Administratora Diecezji, Plac pod budowę domu.

Papier, rys tuszem i akwarelą, wbw., 30,5 x 40 cm.

Rząd Gubernialny Radomski, sygn. 5836, s. 192.

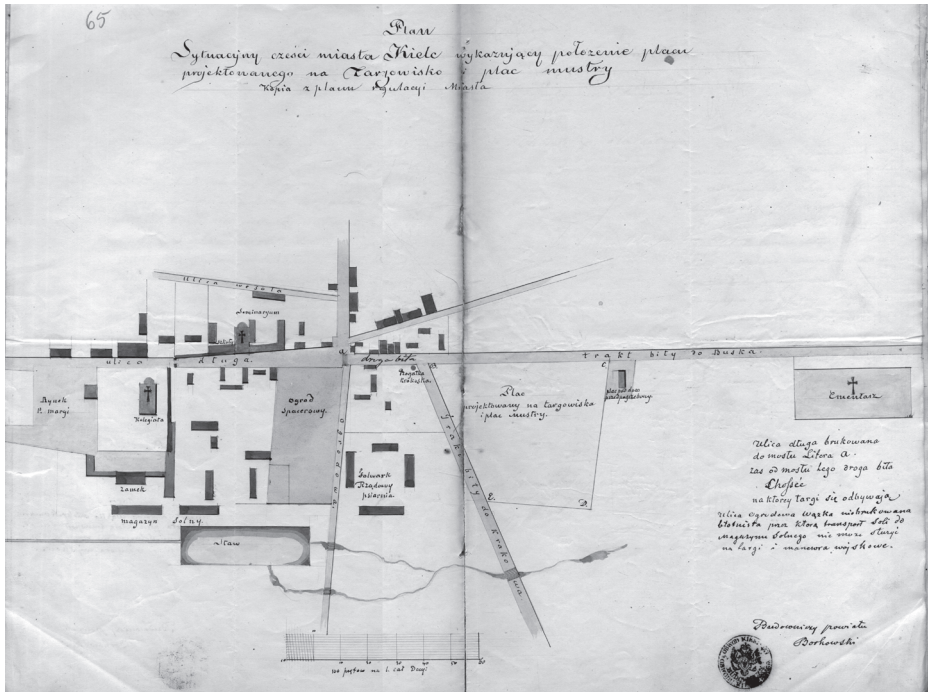
Załącznik do pisma Naczelnika Powiatu Kieleckiego z 22 VII 1853 r. do Rządu Gubernialnego Radomskiego w sprawie budowy domu dla sług kościelnych (s. 185, 186, 193).

6. Plan Sytuacyjny części miasta Kielc wykazujący położenie placu projektowanego na targowisko i plac musztry. Kopia z planu regulacji Miasta. Fot. 3.

[1858]; Aleksander Borkowski.

Sygnowany: *Budowniczy powiatu Borkowski*; pieczęć okrągła: *Obwód Kielecki, Budowniczy Obwodu Kieleckiego*.

Oznaczone: ulice *Wesoła, Długa, Ogrodowa, Trakt bity do Buska, Trakt bity do Krakowa, Rynek P. Marii, Kolegiata, Seminarium, Szkoły, Zamek, Magazyn solny, Staw,*

3. Plan Sytuacyjny części miasta Kielce wykazujący położenie placu projektowanego na targowisko i plac musztry, kat. 6

Ogród spacerowy, Folwark Rządowy Psiarnia, Rogatka Krakowska, Cmentarz, Plac pod dom przedpogrzebowy, Plac projektowany na targowisko i plac musztry; uwaga: Ulica Długa brukowana do mostu Litera a, zaś od mostu tego droga bita Chosee na której targi się odbywają. Ulica Ogrodowa wąska niebrukowana, błotnista, przez którą transport soli do Magazynu Solnego, nie może służyć na targi i manewra wojskowe. Podziałka 60 prętów = 7 cm.

Rysunek tuszem i akwarelą, wbw., 31,5 x 41,5 cm.

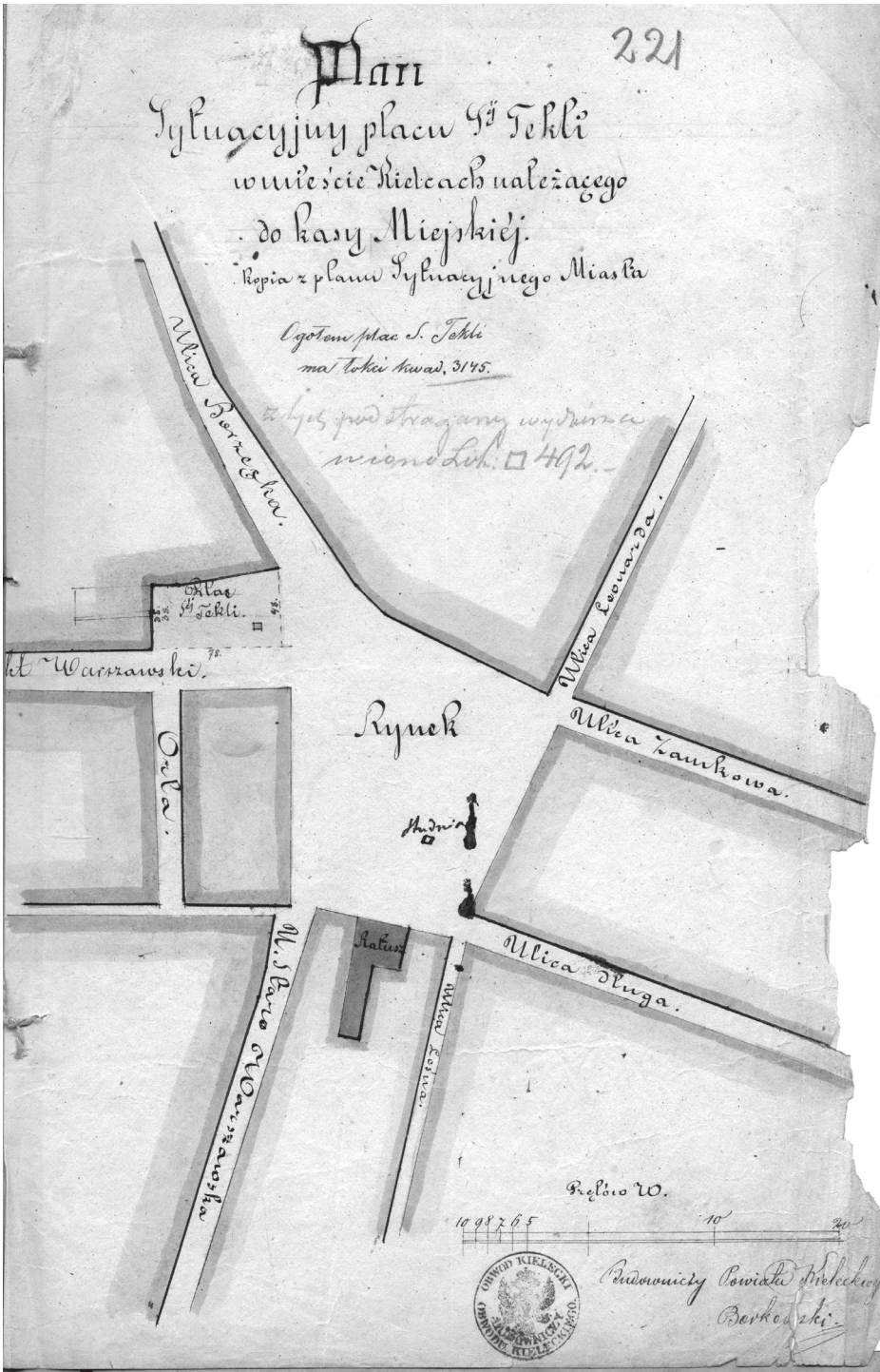
Rząd Gubernialny Radomski, sygn. 2336, s. 65.

Załącznik do pisma Naczelnika III Oddziału XIII Okręgu Komunikacji N° 951 z 14/26 I 1858 r. do Rządu Gubernialnego Krakowskiego w sprawie utworzenia nowego placu handlowego (s. 63, 64).

Plan niwelacyjny

7. *Plany Niwelacyjne Rynku na Krzyż Ulicy Warszawskiej wzdłuż tudzież Ulic Warszawskiej i Krakowskiej w poprzek, stosownie do których Bruk w mieście Wojewódzkim Kielce uskutecznione, sporządzone przez Z. Inspektora Budowniczego Dóbr i Lasów Rządowych Komisji Województwa Krakowskiego.*

[1820–1821]; Wilhelm Giersz.

4. Plan Sytuacyjny placu Św. Tekli w mieście Kielcach należącego do Kasy Miejskiej, kat. 8

Części planu: *Plan Niwelacyjny Rynku od Południa ku Północy, w którym długość podług pojedynczej, spadek zaś podług potrójnej poniżej widnej oznaczonej Miary, Plan Niwelacyjny Rynku od Wschodu ku Zachodowi, w którym długość podług pojedynczej, a spadek podług potrójnej, poniżej widnej Miary oznaczone, Plan Niwelacyjny Ulicy Warszawskiej wzdłuż od Rynku aż do dużego Mostu murowanego, długość i spadek podług poniżej widnej Miary pojedynczo oznaczone Mający, Plan Niwelacyjny Ulicy Krakowskiej w poprzek podług sześć razy powiększonej długości i spadku miary niżej widnej, Plan Niwelacyjny Ulicy Warszawskiej podług 6 razy powiększonej poniżej widnej miary co do długości i spadku oznaczenia;*

Sygnowany: *W. Giersz; Widziano, Kielce 20 czerwca 1821 Zschernig.*

Podziałka: 200 łokci krajowych = 15,7 cm (*Miara zawierająca w sobie 200 łokci krajowych*).

Papier, rys. tuszem i akwarelą, wbw., 30,5 x 58 cm.

Rząd Gubernialny Radomski, sygn. 2327, s. 52.

Załącznik do pisma Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji z 26 VIII 1821 r. do Komisji Województwa Krakowskiego (s. 47) zwracająca plan sytuacyjny przesłany przez Komisję Województwa Krakowskiego wraz z wykazem rewizyjnym bruku reszty ulicy na przedmieściu warszawskim aż do dużego mostu murowanego (s. 53–55) z 29 IV 1820 i 18 XII 1820 r. (s. 53, 58).

Place

8. *Plan Sytuacyjny placu Św. Tekli w mieście Kielcach należącego do Kasy Miejskiej.*

Kopia z planu sytuacyjnego miasta. Fot. 4.

[1862]; Aleksander Borkowski.

Sygnowany: *Budowniczy Powiatu Kieleckiego Borkowski; pieczęć okrągła: Obwód Kielecki. Budowniczy Obwodu Kieleckiego.*

Oznaczone: ulice *Zamkowa, Długa, Leśna, Starowarszawska, Orla, Warszawska, Borzęcka, Leonarda, Rynek, Ratusz, Studnia*; uwaga: *ogółem plac S. Tekli ma łokci kwad. 3145.*

Podziałka: 20 prętów = 5,6 cm.

Papier, rys. tuszem, jbw., 31 x 19,5 cm.

Rząd Gubernialny Radomski, sygn. 2336, s. 221.

Załącznik zapewne do pisma Rządu Gubernialnego Radomskiego do Naczelnika Powiatu Kieleckiego z 7/19 VII 1862 r. (s. 220).

Ulice

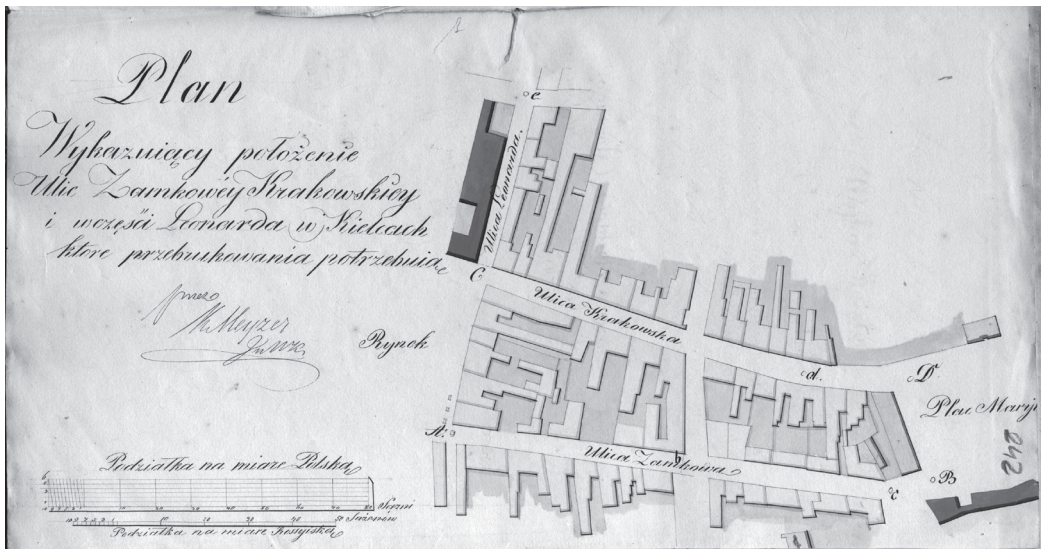
9. *Plan części Ulicy Borzęckiej mającej się urządzić w sposobie MacAdama.*

[1829–1832]; Karol Meyzer.

Części planu: plan sytuacyjny: *przecięcie drogi.*

Sygnowany: *Sporządzony przez K. Meyzer I.W.*

Oznaczone: *Droga do Daleszyc, Rogatka.*

5. Plan wykazujący położenie Ulic Zamkowej, Krakowskiej i w części Leonarda w Kielcach, które przebrukowania potrzebują, kat. 10

Podziałka: 70 sążni = 8 cm.

Papier, rys. tuszem i akwarelą, wbw. 18,5 x 30,5 cm.

Rząd Gubernialny Radomski, sygn. 2329, s. 42.

Załącznik zapewne do pisma Prezydenta Muncypalności Miasta Wojewódzkiego Kielc z 3 I 1832 r. do Komisji Wojewódzkiej w sprawie brukowania ulicy Borzęckiej (s. 34, 35) wraz z wykazem kosztów wyrobienia części drogi w sposobie Mac Adama od Miasta Ulicy Borzęckiej to jest od punktu w którym bruk się kończy aż do nowo wystawionej rogatki mającej długość 143 sążni, szerokości 10 łokci sporządzony na mocy polecenia Jaśnie Wielmożnego Senatora Kasztelana Prezesa Komisji Wotwa Krakowskiego w dniu 8 września rb. Przez Inżyniera Wojewódzkiego z 20 X 1829 r. (s. 40, 41).

10. Plan wykazujący położenie Ulic Zamkowej, Krakowskiej i w części Leonarda w Kielcach, które przebrukowania potrzebują. Fot. 5.

[1835]; Karol Mayzer.

Sygnowany: Przez K. Mayzer. InWK.

Oznaczone: ulice Leonarda, Krakowska, Zamkowa, Rynek, Plac Maryi.

Podziałka na miarę polską: 80 sążni = 9,3 cm, podziałka na miarę rosyjską 50 sążni = 7 cm.

Papier, rys. tuszem i akwarelą, wbw., 19 x 33,5 cm.

Rząd Gubernialny Radomski, sygn. 2329, s. 242.

Załącznik do pisma Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego z 1/13 V 1835 r. do Komisji Województwa Krakowskiego (s. 240, 241) wraz z wykazem kosztów na przebrukowanie ulicy Zamkowej tudzież części dwóch ulic Krakowskiej i Leonarda w mieście wojewódzkim Kielcach, które z przyczyny swej

dawności mają znaczne wyboje, sporządzony na mocy Rozporządzenia Komisji Województwa Krakowskiego z d. 30 sierpnia N° 43635 przez Inżyniera Wojewódzkiego z 17 IV 1835 r. (s.243–247).

Kolegiata

11. *Plan Kościoła Kolegiackiego w Kielcach wykazujący miejsca które zplantowane, wybrukowane lub wyżwirowane zostały.*

[1836]; Karol Meyzer.

Sygnowany: *K. Mayzer Inz. W.K.*

Oznaczone: *Kościół, Cmentarz wyżwirowany, Dzwonnica, Ogrójec, Bruk.*

Papier, rys. tuszem, jbw., 44,5 x 41,5 cm;

Rząd Gubernialny Radomski, sygn. 5836, s. 560, 561.

Załącznik do pisma Administratora Wikariusza-Apostolskiego Diecezji Kielecko-Krakowskiej z 19 X 1852 r. do Naczelnika Powiatu Kieleckiego w sprawie obłożenia kamieniem ciosowym cmentarza (s. 551) wraz z *Wykazem kosztów na obłożenie muru otaczającego cmentarz przy kościele kolegiackim w Kielcach kamieniami ciosowymi dla zasłonięcia odpadających tynków od muru za którym bezustanna wilgoć ciągle podobne złe skutki wywierać będzie sporządzony przez Budowniczego i Inżyniera Wojewódzkich przy spisaniu protokołów odbiorczych dokonanej reparacji pomienionego kościoła z 7/19 IX 1836 r. (s. 558, 559, 563).*

Cmentarz

12. [Plan cmentarza prawosławnego w Kielcach wraz z rysunkiem muru i bramy].

[1865]; [Franciszek Ksawery Kowalski].

Części planu: rysunek bramy i furtki, przekrój poprzeczny muru, rzut muru, plan sytuacyjny cmentarza.

Oznaczone: *Droga do Buska, Droga do Kielc, Cmentarz katolicki*, przynależność sąsiednich posesji.

Podziałka: rozrysowana, nieopisana.

Kalka, rys. tuszem, jbw., 30,5 x 50 cm.

Naczelnik Powiatu Kieleckiego, sygn. 41, s. 9.

Załącznik do pisma Rządu Gubernialnego Radomskiego z 14/26 VII 1865 r. do Naczelnika Powiatu Kieleckiego w sprawie cmentarza prawosławnego (s. 1, 2, 4–6) wraz z *wykazem kosztów na obmurowanie cmentarza grzebalnego dla wyznawców prawosławnych w mieście Kielcach. Cmentarz zostanie obmurowany kamieniem na wapno z pokryciem gontami – grubość muru 2 stopy, pomiędzy filarami 2½ stóp w kwadrat, wysokość stóp 5½ z bramą i furtką od frontu to jest od szosy. Całkowita długość obmurowania wynosić będzie stóp 2043 z 26 V/27 VI 1865 Bud. P^m Kowal. (s. 10–12).*

Seminarium

13. *Dom przynależny kieleckiemu seminarium.*

[1866]

Części planu: rzut I i II piętra.

Kalka, rys. tuszem, jbw., 33 x 28 cm.

Rząd Gubernialny Radomski, sygn. 103, s. 415.

Załącznik do pisma Rządu Gubernialnego Radomskiego z 17/29 III 1866 r. do Naczelnika Powiatu Kieleckiego (s. 413).

Plebania ewangelicka

14. *Plan parteru Plebanii Ewangelickiej w Kielcach.*

[1858–1864]

Oznaczone: ulica *Konstantego, Ogród*; objaśnienia pomieszczeń na rzucie budynku.

Papier, rys tuszem i akwarelą, wbw., 21 x 34 cm.

Rząd Gubernialny Radomski, sygn. 4323, s. 80.

Załącznik zapewne do pisma Konsystorza Ewangelicko-Augsburskiego w Królestwie Polskim z 8/20 X 1864 r. do Rządu Gubernialnego Radomskiego w sprawie podatku od plebanii (s. 68, 69, 86, 87) wraz z *protokołem wyjaśniającym jaka obszerność lokalu w domu Ewangelickim wynajmowaną jest na cel prywatny, a to celem ustanowienia zasady w jakim stosunku Zabudowanie powyższe ma być pociągane do opłaty składki Kwaterunkowej* z 12/24 I 1861 r. (s. 76, 77, 82).

15. *Plan pierwszego piętra Plebanii Ewang. w Kielcach.*

[1858–1864]

Oznaczone: ulica *Konstantego, Ogród*; objaśnienia pomieszczeń na rzucie budynku.

Papier, rys, tuszem, jbw., 21 x 34 cm.

Rząd Gubernialny Radomski, sygn. 4323, s. 81.

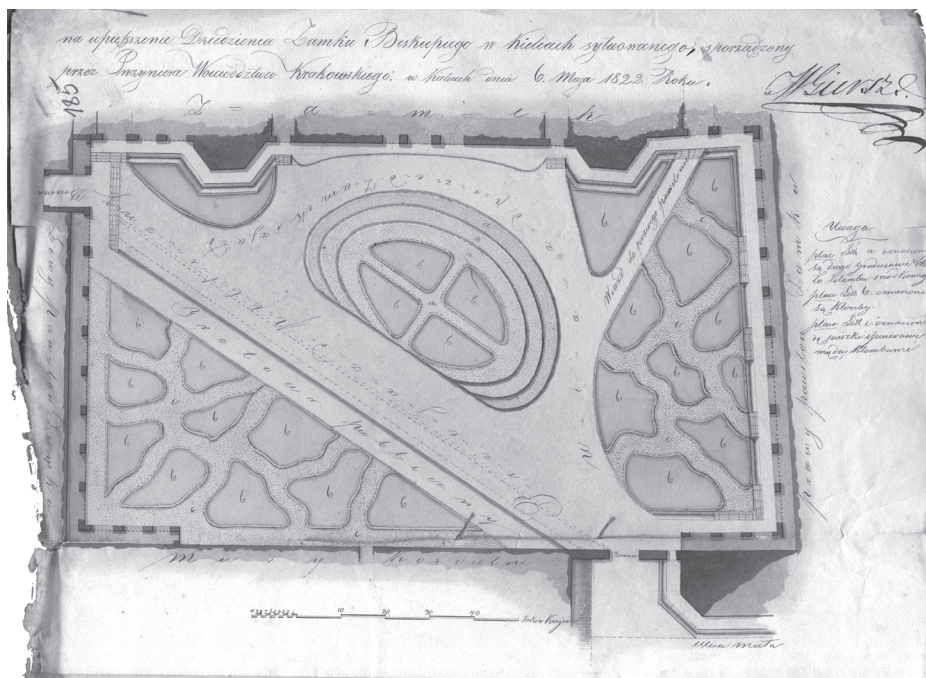
Załącznik zapewne do pisma Konsystorza Ewangelicko-Augsburskiego w Królestwie Polskim z 8/20 X 1864 r. do Rządu Gubernialnego Radomskiego w sprawie podatku od plebanii (s. 68, 69, 86, 87) wraz z *protokołem wyjaśniającym jaka obszerność lokalu w domu Ewangelickim wynajmowaną jest na cel prywatny, a to celem ustanowienia zasady w jakim stosunku Zabudowanie powyższe ma być pociągane do opłaty składki Kwaterunkowej* z 12/24 I 1861 r. (s. 76, 77, 82).

Dziedziniec zamkowy

16. *Plan na upiększenie Dziedzińca Zamku Biskupiego w Kielcach sytuowanego sporządzony przez inżyniera Województwa Krakowskiego w Kielcach dnia 6 maja 1822 Roku.* Fot. 6.

1822; Wilhelm Giersz.

Sygnowany: *W. Giersz.*

6. Plan na upiększenie Dziedzińca Zamku Biskupiego w Kielcach..., kat. 16

Oznaczone: Zamek, Prawy Pawilon Zamku, Mury kościelne, Brama, Ulica Mała, Lewy pawilon Zamku, Brama, Trotuar publiczny, Wjazd do prawego pawilonu, Wjazd przed zamek i zjazd; Uwaga: plac Lit. a oznaczony są drogi gradusowe około klombów środkowych, Plac Lit. b oznaczony są klomby, Plac Lit. c oznaczony są ścieżki spacerowe między klombami. Podziałka: 50 łokci krajowych = 9,2 cm.

Papier, rys. tuszem i akwarelą, wbw., 29 x 37,5 cm.

Rząd Gubernialny Radomski, sygn. 2327, s. 185.

Załącznik do pisma Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji z 10 VI 1822 do Komisji Województwa Krakowskiego (s. 181-183) zwracającego w/w plan wraz z wykazem kosztów wybrukowania dziedzińca Zamku Biskupiego w mieście Wojewódzkim Kielcach podług załączonego planu [...] z 8 V 1822 r. (s. 124).

Biuro Naczelnika Powiatu

17. Plan domu [...] przez Biuro Powiatu Kieleckiego i Naczelnika zajmowanego. [1846]; Feliks Popławski.

Sygnowany: Popławski...

Objaśnienia pomieszczeń i budynków na rzucie domu.

Podziałka: 25 łokci polskich = 8,5 cm.

Papier, rys. tuszem i akwarelą, jbw. 35 x 42,5 cm.

Rząd Gubernialny Radomski, sygn. 2357, s. 34.

Załącznik do raportu Naczelnika Powiatu Kieleckiego z 13/25 IV 1846 do Jaśnie Wielmożnego Rzeczywistego Radcy Stanu Gubernatora Cywilnego Guberni Radomskiej Kawalera Orderów (s. 32, 33, 40).

Kasa Powiatu

18. *Plan domu Nr 6 Kasę Powiatu Kieleckiego i lokatora prywatnego mieszczącego.* [1846]; Feliks Popławski.

Sygnowany: *Popławski B...*

Objaśnienia pomieszczeń i budynków na rzucie domu.

Podziałka: 30 łokci polskich = 11 cm.

Papier, rys. tuszem i akwarelą, wbw. 35 x 42,5 cm.

Rząd Gubernialny Radomski, sygn. 2357, s. 35.

Załącznik do raportu Naczelnika Powiatu Kieleckiego z 13/25 IV 1846 do Jaśnie Wielmożnego Rzeczywistego Radcy Stanu Gubernatora Cywilnego Guberni Radomskiej Kawalera Orderów (s. 32, 33, 40).

Szopy na narzędzia ogniowe

19. *Rys wybudować się mających z tyłu gmachu Rządowego Leonard zwanego w mieście Kielcach szopy na skład drzewa opałowego oraz narzędzi ogniowych dla tego gmachu zamykających nowo sformułować się mające podwórze.*

1841; Ludwik Konkowski.

Części planu: *Przecięcie składu drzewa i elewacja szopy ogniowej z podwórza, Szopy ogniowej elewacja ode drogi ku Sukowu, Elewacja od strony pola szopy ogniowej, drwalniów i kloak razem połączonych, Przecięcie egzystujących kloak, połowa elewacji drwalniów z podwórza, druga połowa symetryczna, przecięcie szopy ogniowej, Planta.*

Sygnowany: *Konkowski A.Bud.*

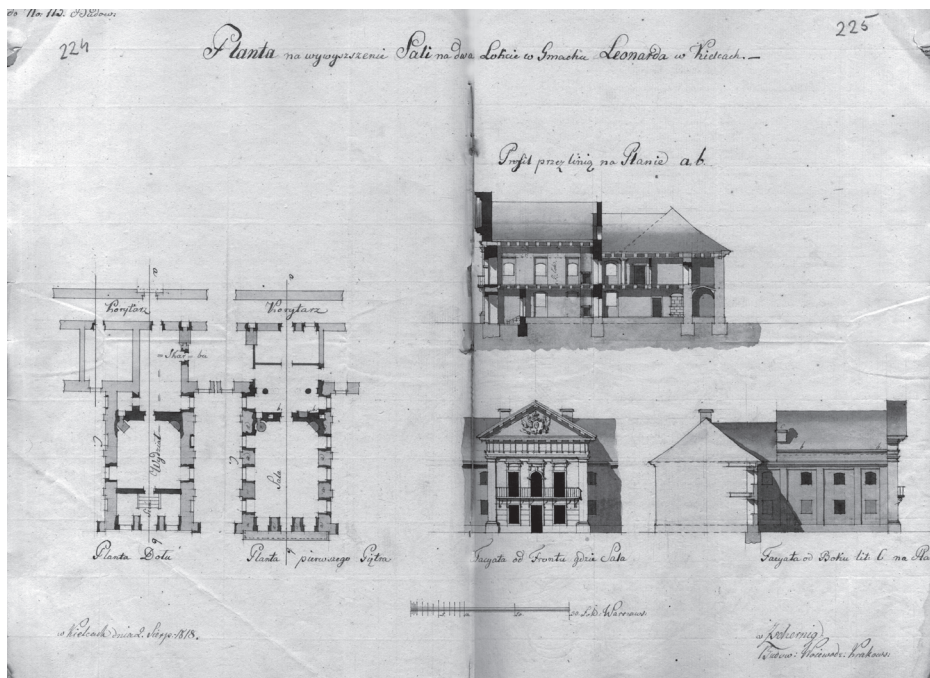
Podziałka: 4 sążnie rosyjskie = 4 cm; 70 łokci = 19,5 cm.

Papier, rys. tuszem, jbw., 45,5 x 31 cm.

Rząd Gubernialny Radomski, sygn. 2315, s. 528.

Załącznik do *Kosztorysu na wybudowanie z tyłu gmachu rządowego Leonard zwanego w mieście gubernialnym Kielcach szopy na narzędzia ogniowe i drwalniów z mocy Reskryptu Jaśnie Wielmożnego Radcy Stanu Gubernatora Cywilnego Krakowskiego z dnia 13/25 VI r.b. № 28724 przez asesora budowniczego stosownie do załączającego się protokołu działy: a Szopa ogniowa obejmująca także miejsce na skład starych efektów zawierać ma długości lok. 33, szer. 14°, wysok. 5½°, b drwalnie zaś o 3^{ch} przedziałach dłu. 71°, szer. 12½°, wys. 5½° jak dołączony rysunek pokazuje z 26 VI/8 VII 1841 r. (s. 526–530).*

20. *Plan Sytuacyjny Placu Kasy Ekonomicznej Miasta Kielc na którym zbudowana jest szopa na narzędzia ogniowe.*

7. Planta na wywyższenie Sali na dwa Łokcie w Gmachu Leonarda w Kielcach, kat. 21

[1845]; Aleksander Borkowski.

Sygnowany: *Budowniczy Powiatu Borkowski.*

Oznaczone: ulica *Leonarda*; objaśnienie budynków na planie.

Papier, rys. tuszem i akwarelą, wbw., 19 x 29 cm

Kielecka Dyrekcja Szkolna, sygn. 454, s. 185.

Załącznik do *Dowodów na wystawić się mającą Szkołę Elementarną w Mieście Kielcach* (s. 183–203).

Budynek rządowy

21. *Planta na wywyższenie Sali na dwa Łokcie w Gmachu Leonarda w Kielcach.*

Fot. 7.

2 VIII 1818; Jan Bogumił Zschernig.

Części planu: *Profil przez linię na Planie a. b.*, *Planta Dół*, *Planta pierwszego Piętra*, *Facjata od Frontu gdzie Sala*, *Facjata od Boku lit. C. na Planie.*

Sygnowany: *Zschernig Budow. Wojewódz. Krakows.*

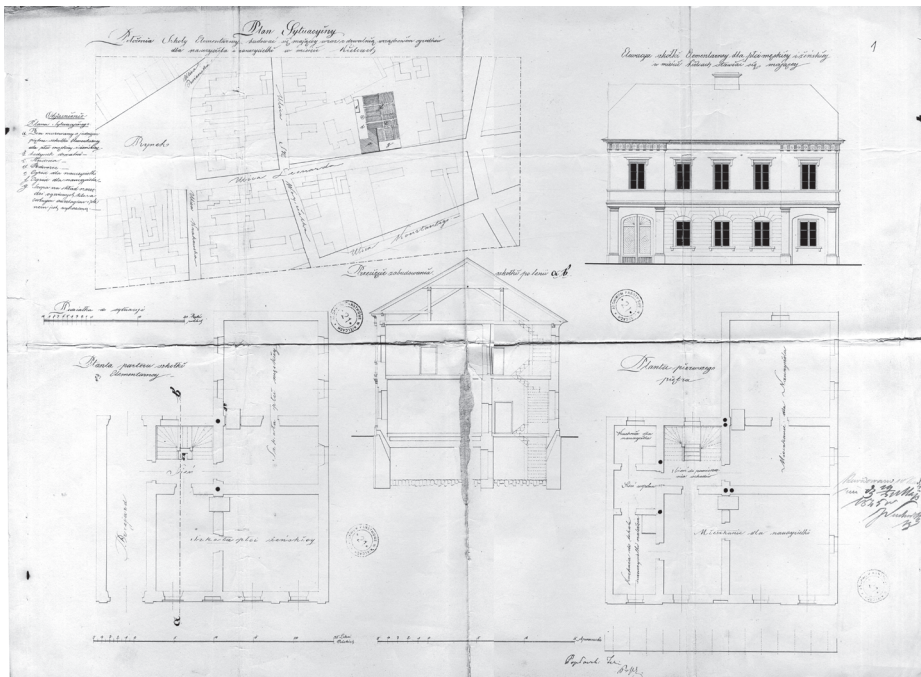
Objaśnienia pomieszczeń na rzucie budynku.

Podziałka: 30 łokci warszawskich = 8,3 cm.

Papier, rys. tuszem i akwarelą, wbw., 35,5 x 48 cm.

Rząd Gubernialny Radomski, sygn. 2314, s. 224, 225.

Załącznik do pisma Budowniczego Województwa Krakowskiego z 5 VIII 1818 r. do Komisji Województwa Krakowskiego dotyczącego podwyższenia Sali w Gmachu Le-

8. Plan budynku szkoły, kat. 22

onarda (s. 220–221) wraz z wykazem kosztów na wywyższenie Sali w Gmachu Leonarda w Kielcach na pierwszym piętrze w na łokci warszawskich dwa, co uczyni całej wysokości Sali od posadzki aż do sufitu łokci siedem do zrobienia podług przyłączonej Planty [...] z 4 VIII 1818 r. (s. 222, 223, 226, 227).

Szkoła

22. [Plan budynku szkoły]. Fot. 8.

Części planu: *Plan sytuacyjny Położenia Szkoły Elementarnej budować się mającej wraz z drwalnią, urządzeniem ogródków dla nauczyciela i nauczycielki w mieście Kielcach, Planta parteru szkółki elementarnej, Przecięcie zabudowania szkółki elementarnej po linii ab, Elewacja szkółki elementarnej dla płci męskiej i żeńskiej w mieście Kielcach stawiać się mającej, Planta pierwszego piętra.*

29 maj 1845; [...] Kuch[...].

Na planie sytuacyjnym oznaczone ulice: *Rynek, Bożęcka, Krakowska, Leonarda, Konstantego, Wojciecha*; *Objaśnienie planu sytuacyjnego: a) Dom murowany o jednym piętrze szkółki elementarnej dla płci męskiej i żeńskiej, b) budynek drwalni, c) Studnia, d) Podwórze, e) Ogród dla nauczycielki, f) Ogród dla nauczyciela, g) Szopa na skład narzędzi ogniowych, która osobnym anszlgiem i planem jest wykazaną; objaśnienie pomieszczeń na rzucie budynku.*

Podziałka dla planu sytuacyjnego: 20 prętów polskich = 5,5 cm, podziałka dla pozostałych elementów projektu: 25 łokci polskich = 12 cm, 15 arszyn = 9 cm.

Papier, rys. tuszem i akwarelą, wbw., 45 x 54,5 cm.

Kielecka Dyrekcja Szkolna, sygn. 454, k. 1.

Załącznik do *Akt Rządu Gubernialnego Radomskiego tyczących się Szkoły Elementarnej w Kielcach*, 1848–1855.

Ochronka

23. *Projekt przestoczenia Stajni w Zamku po Biskupim w Mieście Kielcach na pomieszczenie Instytutu Ochrony Ubogich Dzieci w ilości głów 40.*

[1847]; Józef Łukański.

Części planu: *Przecięcie po linii AB, Rzut poziomy.*

Sygnowany: *Łukański Bud.*

Objaśnienia pomieszczeń i budynków na rzucie domu.

Podziałka: 20 łokci polskich = 12 cm.

Rys. tuszem i akwarelą, wbw., 36,5 x 46,5 cm.

Rząd Gubernialny Radomski, sygn. 2357, s. 50.

Załącznik do pisma Naczelnika Powiatu Kieleckiego z 22 VI/4 VII 1847 r. do Gubernatora Cywilnego Guberni Radomskiej Rzeczywistego Rady Stano i Kawalera (s. 46-49).

Więżenie

24. *Plan Sytuacyjny mieszkania Pisarza Więżenia w Gmachu więżennym w Mieście Kielcach.*

[1863]; Aleksander Borkowski.

Sygnowany: *Budowniczy powiatu Borkowski*; pieczęć okrągła: *Budowniczy Powiatu Kieleckiego.*

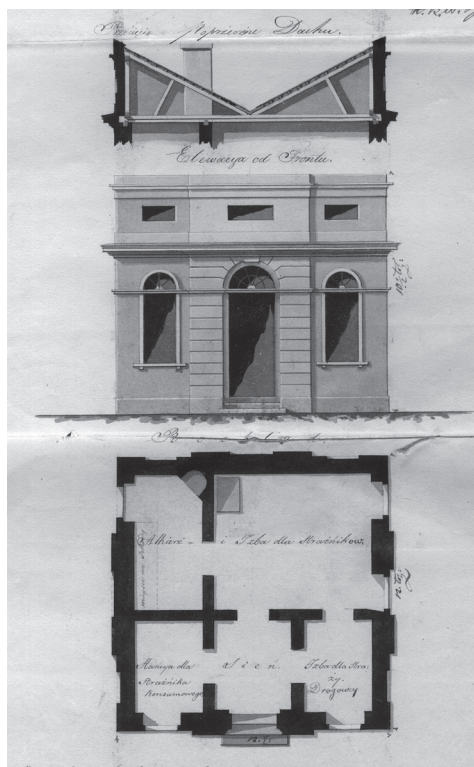
Objaśnienia pomieszczeń na rzucie budynku; uwaga: *Widziano przy rewizji anszlagu w Radomiu 8/20 czerwca 1863 r. S. Jaroszewski Bodown.*

Podziałka: 30 stóp = 7,5 cm.

Papier, rys. tuszem i akwarelą, wbw., 32 x 20 cm.

Rząd Gubernialny Radomski, sygn. 10670, s. 379.

Załącznik do Raportu Naczelnika Powiatu Kieleckiego z 6/18 V 1863 r. do Rządu Gubernialnego Radomskiego w sprawie remontu mieszkania pisarza więżenia w Kielcach (s. 371) wraz z *Wykazem kosztów na reparację mieszkania Pisarza Więżennego w gmachu Rządowym mieszczącym Więżenie w M. Kielcach, stosownie do protokołu narady z d. 15/27 IV 1863 r.* (s. 373), protokołem narady z 15/27 IV 1863 r. (s. 375, 376, 380) i wykazem cen materiałów praktykowanych w mieście Kielcach w kwartale II 1863 z 4/16 V 1863 r. (s. 371).

10. Rysunek na nowo mającą wystawić się Celbudę massiv przy Rogatce Krakowskiej..., kat. 26

Budynki roгатkowe

25. Rysunek na nowo mającą wystawić się celbudę massiv przy Rogatce Warszawskiej w Mieście Wojewódzkim Kielcach sporządzony przez Assesora Budowniczego Województwa Krakowskiego w Kielcach dnia 26 sierpnia 1825 roku. Fot. 9.

26 VIII 1825; Wilhelm Giersz.

Części planu: *Przecięcie poprzeczne dachu, Elewacja od frontu, Rozkład.*

Sygnowany: *W. Giersz A.B.W.K.*

Objaśnienia pomieszczeń na rzucie budynku; na planie naniesiono poprawkę kolorem czerwonym oraz uwagę: *sądzę, że rozkład podług linii czerwonych będzie dogodniejszy lubo ten sam koszt [...] że każda straż będzie miała swój pokój, mur zaś środkowy, przypadający pod rynnę służyć będzie za podporę, która jest potrzebna. K. Meyzer, In. W.K.*

Podziałka: 10 łokci miary warszawskiej = 9,5 cm.

Rys. tuszem i akwarelą, wbw. 43,5 x 27 cm.

Rząd Gubernialny Radomski, sygn. 2354, s. 39.

Załącznik do pisma Asesora Budowniczego Województwa Krakowskiego z 30 VIII 1825 r. do Komisji Województwa Krakowskiego w sprawie budowy nowych celbud *massiv* na wystawienie nowych celbudów *massiv* przy Rogatce Krakowskiej i Warszawskiej w mieście Wojewódzkim Kielcach jak załą-

czone plany sytuacyjne sub lit. a i B okazują stosownie do reskryptu Komisji Województwa Krakowskiego z dnia 17^{go} maja roku 1825 N 18068 sporządzony (s. 34–37).

26. *Rysunek na nowo mającą wystawić się Celbudę massiv Przy Rogatce Krakowskiej w Mieście Wojewódzkim Kielcach sporządzony przez Assesora Budowniczego Województwa Krakowskiego w Kielcach dnia 26 sierpnia 1825 roku. Fot. 10.*

26 VIII 1825; Wilhelm Giersz.

Części planu: *Przecięcie poprzeczne dachu, Elewacja od frontu, Rozkład.*

Sygnowany: *W. Giersz A.B.W.K.*

Objaśnienia pomieszczeń na rzucie budynku.

Podziałka: 10 łokci miary warszawskiej = 9,5 cm.

Rys. tuszem i akwarelą, wbw., 43 x 27 cm.

Rząd Gubernialny Radomski, sygn. 2354, s. 40.

Załącznik do pismo Asesora Budowniczego Województwa Krakowskiego z 30 VIII 1825 r. do Komisji Województwa Krakowskiego w sprawie budowy nowych celbud (s. 33) wraz z *wykazem potrzebnych kosztów na wystawienie nowych celbudów massiv przy Rogatce Krakowskiej i Warszawskiej w mieście Wojewódzkim Kielcach jak załączone plany sytuacyjne sub lit. a i B okazują stosownie do reskryptu Komisji Województwa Krakowskiego z dnia 17^{go} maja roku 1825 N 18068 sporządzony (s. 34–37).*

Młyn

27. *Plan Budować się mającego Młyna drewnianego pod Ogrodem Spacerowym w Mieście Kielcach na miejscu dawnego młyna nadsiebiernego mającego spadku wody łokci 4½.*

[1847–1857]; Aleksander Borkowski.

Części planu: *Widok od Ogrodu Spacerowego, Przecięcie, Widok z drogi, piętro pod dachem – rzut, parter – rzut.*

Sygnowany: *Budowniczy Powiatu Kieleckiego Borkowski.*

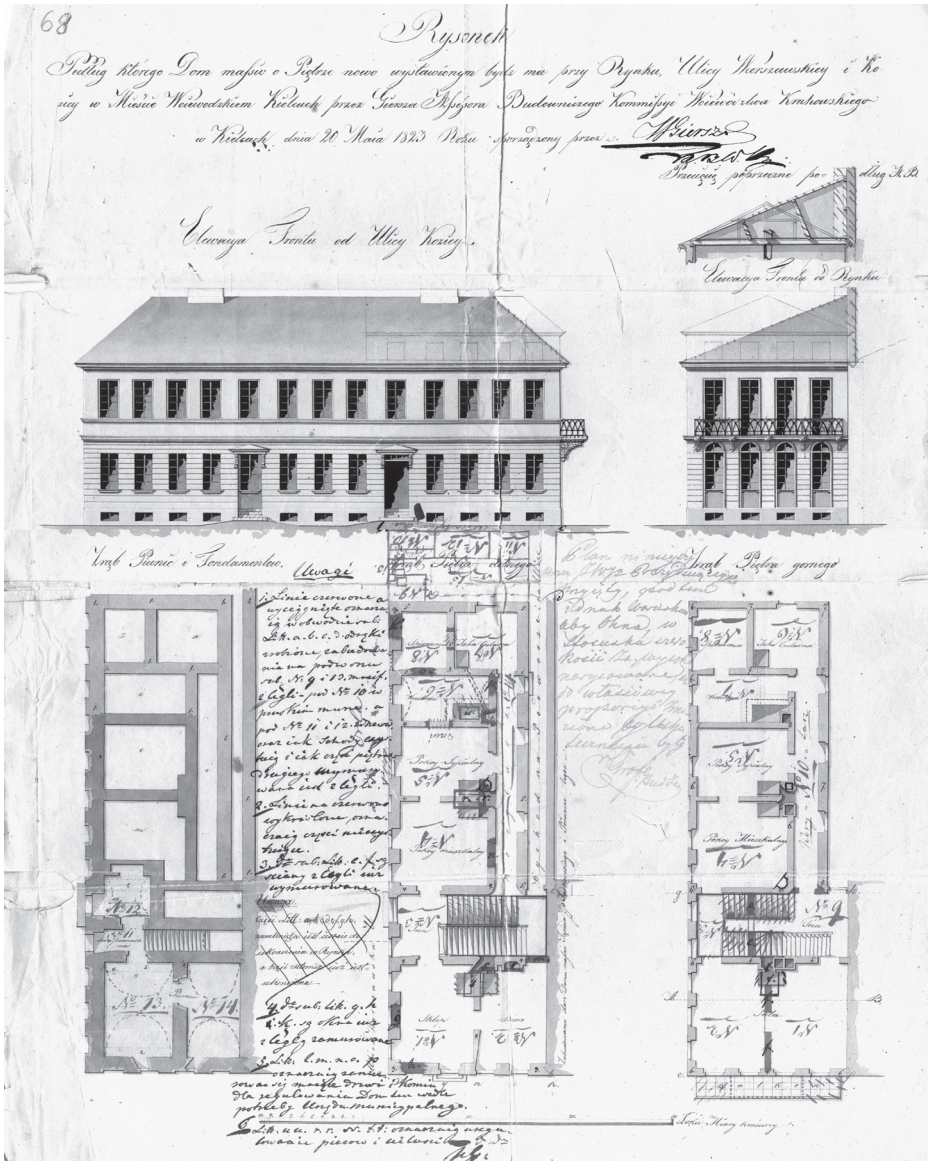
Oznaczone: *Staw, Droga do Karczówki*, objaśnienie pomieszczeń i budynków na rzucie gmachu.

Podziałka: 30 łokci warsz. = 10,2 cm, 24 arszyn = 13,2 cm.

Papier, rys. tuszem, jbw., 43 x 3 cm.

Akta miasta Kiec, sygn. 163, s. 11, 12, 25, 26.

Załącznik do pisma Rządu Gubernialnego Radomskiego do Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych z 19/31 III 1857 r. w sprawie budowy młyna, pismo wróciło do Rządu Gubernialnego Radomskiego 4 VIII 1862 r. (s. 5, 6, 34, 25) wraz z *wykazem kosztów na wybudowanie drewnianego młyna wodnego nadsiebiernego w mieście Kielcach obok ogrodu publicznego spacerowego. Młyn ten będzie wybudowany o dwóch kamieniach. Mieć będzie długości łokci 31, szerokości 18, wysokości 5 1/2. Dach gontem pokryty, na które potrzebne kosztą są następujące z 8/20 XII 1847 r. (s. 19–23).*

11. Rysunek podług którego Dom massiv o Piętrze nowo wystawionym być ma przy Rynku..., kat. 28

Dom mieszkalny

28. Rysunek podług którego Dom massiv o Piętrze nowo wystawionym być ma przy Rynku, Ulicy Warszawskiej i Koziej w Mieście Wojewódzkim Kielcach przez Giersza Asesora Budowniczego Komisji Województwa Krakowskiego w Kielcach dnia 20 marca 1823 roku sporządzony przez W. Giersz A.B.W.K. Fot. 11.

20 III 1823; Wilhelm Giersz.

Części planu: *Elewacja Frontu od Ulicy Koziej, Przecięcie poprzeczne podług AB, Zrąb Piwnic i Fundamentów, Zrąb Piętra Dolnego, Zrąb Piętra Górnego.*

Sygnowany: *W. Giersz A.B.W.K.; Groffe Bud. Gen.*

Objaśnienia pomieszczeń na planie budynku; adnotacja: *Plan niniejszy przez I. Wgo [...] przyjęty pod tym jednak warunkiem aby okna w stosunku szerokości za wysoko narysowane są do właściwej proporcji [nieczytelne] Groffe Bud. Gen.;* liczne trudno czytelne uwagi, skreślenia i poprawki.

Podziałka: 30 łokci miary krajowej = 14,4 cm.

Papier, rys. tuszem i akwarelą, wbw., 54,5 x 43 cm.

Rząd Gubernialny Radomski, sygn. 3034, s. 68.

Załącznik do Projektu odstąpienia Domu pod No 168 własnością Wilhelma Giersza Asesora Budowniczego będącego na rzecz Urzędu Muncypalnego z 18 VII 1832 r. (s. 65–67).

29. *Plan Domu N^o w Mieście Kielcach przy Ulicach Rynek i Krakowskiej należącego do SS. Schwartz.*

[1852]; Aleksander Borkowski.

Części planu: *Planta pierwszego piętra, Planta parteru.*

Sygnowany: *Budowniczy Powiatu Borkowski; pieczęć okrągła: Obwód Kielecki. Budowniczy Obwodu Kieleckiego.*

Oznaczone: *Rynek*; objaśnienia pomieszczeń na rzucie budynku.

Podziałka: 40 stóp rosyjskich = 10 cm.

Papier, rys. tuszem., jbw., 33,5 x 43 cm.

Rząd Gubernialny Radomski, sygn. 3105, s. 282.

Załącznik do Raportu Naczelnika Powiatu Kieleckiego z 30 IV 1852 r. do Rządu Gubernialnego Radomskiego (s. 280).

30. *Plan Sytuacyjny Domu i placu w mieście Kielcach N° 42 przy Ulicy Małej czyli Zamkowej należącego do SS^{ów} Henryka Trzaskalskiego.*

[1857]; Aleksander Borkowski.

Sygnowany: *Budowniczy powiatu Borkowski; pieczęć okrągła: Obwód Kielecki. Budowniczy Obwodu Kieleckiego.*

Oznaczone: *Podwórze, Ulica Mała czyli Zamkowa*, przynależność sąsiednich posesji; objaśnienia pomieszczeń i budynków na rzucie domu.

Podziałka: 50 stóp = 9,6 cm.

Papier, rys. tuszem i akwarelą, wbw., 40 x 30,5 cm.

Rząd Gubernialny Radomski, sygn. 2336, s. 127, 128.

Załącznik do *protokołu rewizji domu w mieście Kielcach N° 42 należącego do sukcesorów Henryka Trzaskalskiego z 6/18 V 1857 r. (s. 123, 124) wraz z oszacowaniem realności N° 42 w mieście Kielcach przy ulicy Małej czyli Zamkowej należącej do SS^{ów} Henryka Trzaskalskiego z 6/18 V 1857 r. (s. 125, 126, 129).*

31. *Plan Realności w mieście Kielcach N° 218 należącej do Sukcesorów Jana Voigt obciążonej pożyczką Bankową Sporządzony przez Budowniczego Powiatu Kieleckiego 22 listopada/2 grudnia 1858 r.*

22 XI/2 XII 1858; Aleksander Borkowski.

Części planu: *Planta pierwszego piętra, Planta parteru, Piwnice.*

Sygnowany: *Budowniczy P^{tu} Borkowski*; pieczęć okrągła: *Obwód Kielecki. Budowniczy Obwodu Kieleckiego.*

Oznaczone: ulice *Wesoła, Konstanego*; objaśnienia pomieszczeń na rzucie budynku.

Podziałka: 90 stóp = 11,3 cm.

Papier, rys. tuszem i akwarelą, wbw., 48,5 x 34 cm.

Rząd Gubernialny Radomski sygn. 3019, s. 685.

Załącznik do raportu Naczelnika Powiatu Kieleckiego z 2/14 grudnia 1858 r. do Rządu Gubernialnego Radomskiego w sprawie domu należącego do sukcesorów Voigta (s. 677, 678).

32. *Plan Realności w mieście Kielcach N° 218 należącej do Sukcesorów Jana Voigt obciążonej pożyczką Bankową Sporządzony przez Budowniczego Powiatu Kieleckiego 22listopada/2 grudnia 1858 r.*

22 XI 1858/2 XII 1858; Aleksander Borkowski.

Sygnowany: *Borkowski*; pieczęć okrągła: *Obwód Kielecki. Budowniczy Obwodu Kieleckiego.* Oznaczone: ulice *Wesoła, Konstanego*, sąsiednie posesje. Objaśnienia pomieszczeń na rzucie budynku.

Podziałka: 60 stóp = 7,3 cm.

Papier, rys. tuszem i akwarelą, wbw., 29 x 46 cm.

Rząd Gubernialny Radomski, sygn. 3019, s. 686.

Załącznik do raportu Naczelnika Powiatu Kieleckiego z 2/14 grudnia 1858 r. do Rządu Gubernialnego Radomskiego w sprawie domu należącego do sukcesorów Voigta (s. 677, 678).

33. *Plan podług którego wybudowany został dom murowany piętrowy pod N 449 w Mieście Kielcach przez Edwarda Chmielewskiego z pomocą pożyczki bankowej.*

1864; Aleksander Borkowski.

Części planu: *Związanie dachu, rzut piętra, rzut parteru.*

Sygnowany: *Budowniczy P^{tu} Borkowski*; pieczęć okrągła: *Budowniczy Powiatu Kieleckiego.* Objaśnienia pomieszczeń na rzucie budynku.

Podziałka: 40 stóp = 10 cm.

Papier, rys. tuszem i akwarelą, wbw., 36,3 x 26,5 cm.

Rząd Gubernialny Radomski, sygn. 3013, s. 332.

Załącznik do pisma Naczelnika Powiatu Kieleckiego z 12/24 VII 1865 r. do Rządu Gubernialnego Radomskiego w sprawie pożyczki bankowej na budowę domu Edwarda Chmielewskiego (s. 330, 331) wraz ze świadectwem Naczelnika Powiatu Kieleckiego

dotyczącym ubezpieczenia z 1 IV 1864 r. (s. 333), protokołem rewizyjnym domu z 11 III 1864 r. (s. 334-337) i wykazem kosztów mającego się wymurować domu o parterze i piętrze w Mieście Kielcach pod N. 449 przy ulicy Szpitalnej przez W. Edwarda Chmielewskiego. Dom ten wystawiony być ma z kamienia na wapno, z kominami murowanymi, dachówką kryty, mieć będzie długości stóp 60, szerokości $36\frac{1}{2}$, wysokości cokołu z 25 11/23 II 1860 r. (s. 338-354).

Posesje

34. *Plan sytuacyjny położenia posesji Jakuba Kazimierskiego pod Numerem 288 w Mieście Gubernialnym Kielcach sytuowanej z oznaczeniem placu jaki temuż za grunt zajęty pod Ulicę Dąbrowską z dawnej Ulicy Antoniego został.*

[1841]; Maksymilian Strasz.

Sygnowany: *Sporządzony przez M. Strasz Inżynier Guberni Krakowskiej.*

Oznaczone: ulice *Dąbrowska, Antoniego*; uwaga: *plac odznaczony Jakubowi Kazimierskiemu wynoszący łokci kwadratowych 779 jest określany liniami karminowymi, ma długości łokci 80 cali 6 a szerokości łokci 9 cali 18 zajmuje figurę czworoboczną literami a, b, c d opisaną.*

Podziałka: 30 prętów nowych polskich = 8,6 cm.

Papier, rys. tuszem i akwarelą, wbw., 19 x 32 cm.

Rząd Gubernialny Radomski, sygn. 2329, s. 438.

Załącznik do pisma Urzędu Muncypalnego miasta gubernialnego Kielc z 17/29 III 1841 r. do Rządu Gubernialnego Krakowskiego (s. 434, 435).

35. *Plan Sytuacyjny Placu pod budowę domu w mieście Kielcach N° 445 W^o Stanisława Brzozowskiego.*

[1849-1850]; Aleksander Borkowski.

Sygnowany: *Budowniczy powiatu Borkowski; pieczęć okrągła: Obwód Kielecki. Budowniczy Obwodu Kieleckiego.*

Oznaczone: ulice *Konstantego, Wesola, Leonarda, Plac Leonarda, Kościół* [ewangelicki], *Dom pocztowy, Dom Towarzystwa Kredytowego, Puste place, Realność Konkowskich*, [dom] N° 445.

Podziałka: 30 prętów = 7,6 cm.

Papier, rys. tuszem i akwarelą, wbw., 33 x 24 cm.

Rząd Gubernialny Radomski, sygn. 3003, s. 20.

Załącznik do pisma Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych z 20 IV/2 V 1850 r. do Rządu Gubernialnego Radomskiego (s. 14, 15) wraz z zaświadczeniem Magistratu miasta Kielc z 11/23 X 1849 r. (s. 16, 17), deklaracją Stanisława Brzozowskiego z 12/24 X 1849 r. (s. 18, 19, 25) i wykazem *cen materiałów budowlanych i nagrody robotnika w mieście Kielcach praktykowanych* z 10/22 X 1849 r. (s. 21-24).

Kuchnia

36. *Kuchnia do wystawienia na Dziedzińcu.*

15 X 1818; Jan Bogumił Zschernig.

Części planu: *Front kuchni na dziedzińcu*, rzut kuchni.

Sygnowany: *Zschernig. Budow. Woje. Krakows.*

Objaśnienia pomieszczeń na rzucie budynku.

Podziałka: 30 łokci warszawskich = 8,6 cm.

Papier, rys. tuszem i akwarelą, wbw. 18 x 32 cm.

Rząd Gubernialny Radomski, sygn. 2314, s. 252.

Załącznik do pisma Budowniczego Województwa Krakowskiego z 15 X 1818 r. do Komisji Województwa Krakowskiego dotyczące wystawienia kuchni na dziedzińcu Gmachu Leonarda (s. 248, 249) wraz z *Wykazem kosztów na wystawienie kuchni murowanej podług planu na Dziedzińcu Leonarda [...]* z 15 X 1818 r. (s. 250, 251, 253–255).

37. [Kuchnia przy Gmachu Leonarda].

16 X 1818; Jan Bogumił Zschernig.

Części planu: *Kuchnia na dole do przerobienia na Izbę w Gmachu Leonarda, Część pierwszego piętra pod No. 46 i I w Gmachu Leonarda.*

Sygnowany: *Zschernig Budow. Wojewodz. Krakows.*

Objaśnienia na rzutach budynku.

Podziałka: 30 łokci warszawskich = 8,5 cm.

Papier, rys. tuszem., jbw., 18 x 31 cm.

Rząd Gubernialny Radomski, sygn. 2314, s. 263.

Załącznik do pisma Budowniczego Województwa Krakowskiego z 16 X 1818 r. do Komisji Województwa Krakowskiego (s. 256, 257) wraz z *wykazem kosztów na przerobienie podług planu starej kuchni na dole u Leonarda na izbę Mieszkalną [...]* z 16 X 1818 r. (s. 258–262).

Altany

38. *Altana egzystująca w Ogrodzie Dyrekcji Górniczej przy ulicy Leśnej.* Fot. 12.

[1827]; [Karol Meyzer].

Podziałka: 4 łokcie warszawskie = 5,3 cm.

Papier, rys. tuszem i akwarelą, wbw., 32 x 19,5 cm.

Rząd Gubernialny Radomski, sygn. 2317, s. 98.

Załącznik do pisma Inżyniera Wojewódzkiego z 6 VI 1827 r. do Prezesa Komisji Województwa Krakowskiego w sprawie wystawienia altany w ogrodzie zamkowym (s. 92, 93) wraz z *wykazem potrzebnych materiałów i kosztów wymurowania altany w Ogrodzie Zamkowym w mieście wojewódzkim Kielce, która ma mieć 7 ł. w kwadrat, wysokości z gzymsem 9 ½ ł.* z 25 VI 1827 r. (s. 94–97).

12. Altana egzystująca w Ogrodzie Dyrekcji Górnicy przy ulicy Leśnej, kat. 38

13. Plan Altany mającej się wystawić w Ogrodzie Zamkowym w Mieście Wojewódzkim Kielce, kat. 39

39. Plan Altany mającej się wystawić w Ogrodzie Zamkowym w Mieście Wojewódzkim Kielce. Fot. 13.

[1827]; Karol Meyzer.

Elewacja.

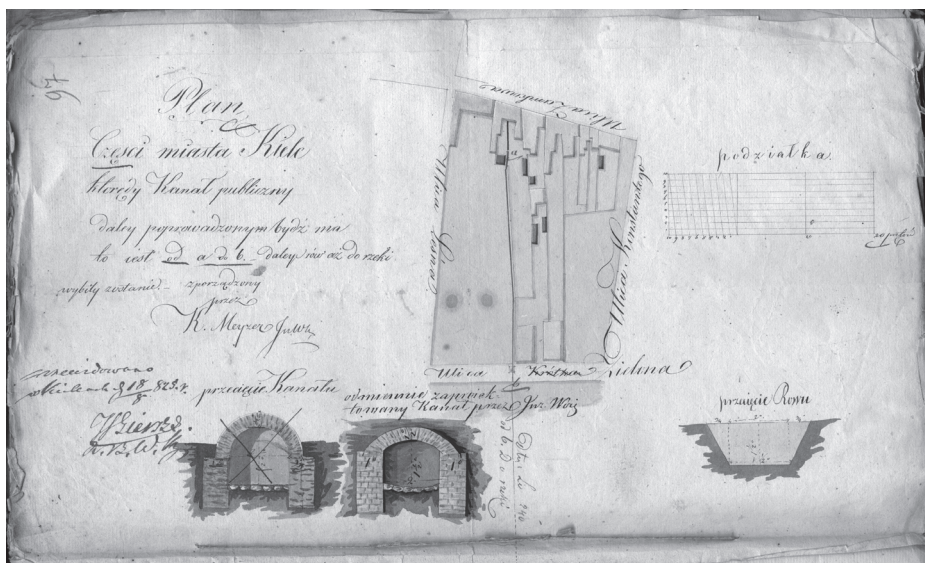
Sygnowany: Sporządzony przez K. Meyzer; In. W. K.

Podziałka: 10 łokci warszawskich = 9,8 cm.

Papier, rys. tuszem i akwarelą, wbw., 38 x 22,5 cm.

Rząd Gubernialny Radomski, sygn. 2317, s. 99.

Załącznik do pisma Inżyniera Wojewódzkiego z 6 VI 1827 r. do Prezesa Komisji Województwa Krakowskiego w sprawie wystawienia altany w ogrodzie zamkowym (s. 92, 93) wraz z wykazem potrzebnych materiałów i kosztów wymurowania altany w Ogrodzie Zamkowym w mieście wojewódzkim Kielce, która ma mieć 7 ł. w kwadrat, wysokości z gzymsem 9 ½ ł. z 25 VI 1827 r. (s. 94–97).

14. Plan Części miasta Kielc którądy Kanał publiczny dalej poprowadzonym być ma..., kat. 41

Kanały

40. Plan na wymurowanie Kanału za ogrodem idąc od Stawu Zamkowego oraz z przyłączonego wykaz kosztów tegoż.

[1823]

Zrewidowano i oprawiono w Kielcach dnia 10 sierpnia 1823 r. W. Giersz, A. Budowlany; Oznaczone: Trakt Krakowski, Kanał nowy, Kanał dawny, Trotuar, Domek drewniany, Ogród należący do zamku, Most nowy murowany, Droga do stawu.

Podziałka: 100 łokci krajowych = 9 cm, 9 łokci krajowych do rozmiaru profilu = 5,4 cm.

Papier, rys. tuszem i akwarelą, wbw., 43,5 x 27,5 cm.

Rząd Gubernialny Radomski, sygn. 2334, s. 49.

Załącznik do pisma Komisji Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do Komisji Województwa Krakowskiego z 22 IX 1823 r. (s. 45–48).

41. Plan Części miasta Kielc którądy Kanał publiczny dalej poprowadzonym być ma, to jest od a do b, dalej rów aż do rzeki wybity zostanie. Fot. 14.

[1825]; Karol Meyzer.

Części planu: plan sytuacyjny, przecięcie kanału [skreślone], odmiennie zaprojektowany kanał przez Inz. Woj., przecięcie rowu.

Sygnowany: Sporządzony przez K. Meyzer In. Wa.; Zrewidowano w Kielcach 18 8 1825 W. Giersz A.B.W.K.

Oznaczone: Kanał; ulice Leśna, Zielona, Konstatnego, Zamkowa.

Podziałka: 20 prętów = 5,6 cm.

Papier, rys. tuszem i akwarelą, wbw., 22,5 x 38 cm.

Rząd Gubernialny Radomski, sygn. 2334, s. 97.

Załącznik do pisma Inżyniera Wojewódzkiego K. Meyzera z 24 I 1828 r. do Komisji Województwa Krakowskiego (s. 93, 94) wraz z *wykazem kosztów i materiałów wymurowania kanału oznaczonego na polanie od punktu a do b mającego długość ł. 165, szerokości w samym świetle ł. 2, wysokości 1½, spode wybrukowany z 24 I 1827 r.* (s. 95–96).

42. *Rysunek wykazujący przecięcie poprzeczne Kanału do odprowadzania Wody i nieczystości z Ulicy Krakowskiej, z Leonarda i z Ulicy Małej w Mieście Kielcach dla oszczędności kosztów w miejsce murowanego z drzewa zrobić się mającego sporządzony przez Asesora Budowniczego Województwa Krakowskiego w Kielcach 18 sierpnia 1825 r.*

18 VIII 1825; Wilhelm Giersz.

Sygnowany: *W. Giersz A.B.W.K.*

Podziałka: 5 łokci miary krajowej = 5 cm.

Papier, rys. tuszem i akwarelą, wbw., 37 x 22 cm.

Rząd Gubernialny Radomski, sygn. 2335, s. 210.

Załącznik do *Wykazu kosztów na zrobienie kanału drewnianego na załączonym planie sytuacyjnym od. Lit. a aż do lit b oznaczonego 255 łok. dług., spodem 2 a górą 3 łok. szerok., 2 łok. wysok. do odprowadzania wód deszczowych i innych nieczystości z ulicy Krakowskiej, Leonarda, Małej i części Rynku z 18 VIII 1825 r.* (s. 208, 209, 211).

Latarnia

43. [Rysunek słupa z latarnią]. Fot. 15.

[1852]

Podziałka: 10 łokci polskich = 17,7 cm.

Rys. tuszem, jbw., 33,5 x 21 cm.

Rząd Gubernialny Radomski, sygn. 2339, s. 30, 40.

Załącznik do Pisma Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych z 12/24 IV 1852 r. do Rządu Gubernialnego Radomskiego w sprawie wystawienia latarni (s. 28, 29).

Drugi egzemplarz: załącznik do raportu Naczelnika Powiatu Kieleckiego z 18/30 XI 1852 r. do Rządu Gubernialnego Radomskiego (s. 38, 39).

Ogrodzenia

44. *Wzór na tymczasowe ogrodzenie Klombów w Dziedzińcu Zamkowym Kieleckim.*

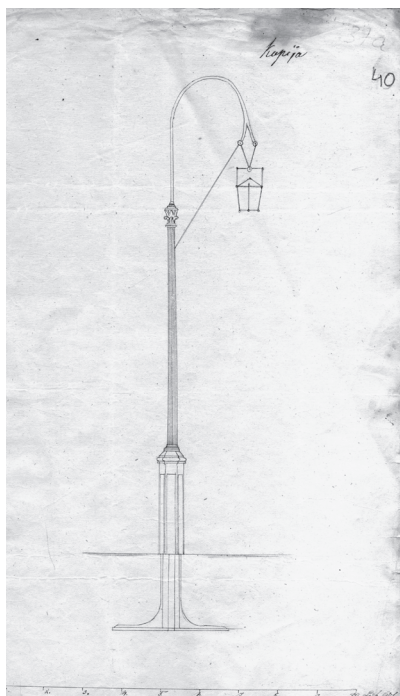
[1825]; Wilhelm Giersz.

Sygnowany: *W. Giersz A.B.W.K.*

Podziałka: 24 cale miary warszawskiej = 5,5 cm.

Papier, rys. tuszem, jbw., 14,5 x 16 cm.

Rząd Gubernialny Radomski, sygn. 2335, karta między s. 175 a 176.

15. Rysunek słupa z latarnią, kat. 43

Załącznik do wykazu potrzebnych kolków brzozowych do ogrodzenia 771 lok., 1 lok. wysokości wedle załączonej normy około klombów w dziedzińcu zamkowym tutejszym do czego potrzeba jak następuje z 26 V 1825 r. (s. 175).

45. Do Ogrodu w Kielcach Sztachety i Brama. Fot. 16.

[1828–1829]; Karol Meyzer.

Części planu: rysunek bramy, rysunek sztachet, *Planta sztachet*.

Sygnowany: *Zrobione przez K. Meyzer Inzy*.

Podziałka: 6 łokci = 10,2 cm.

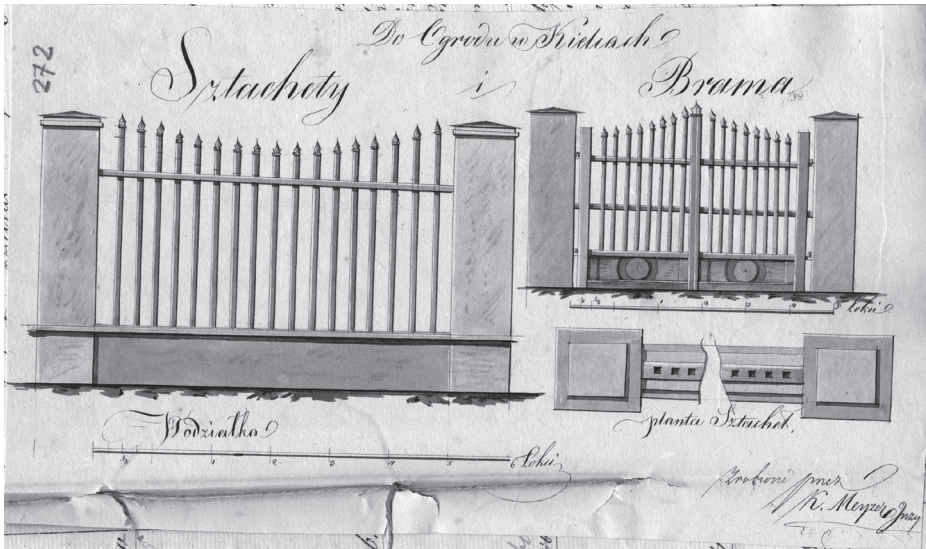
Papier, rys. tuszem i akwarelą, wbw., 15,5 x 26,5 cm.

Rząd Gubernialny Radomski, sygn. 2317, s. 272

Załącznik do pisma Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji z 9 VI 1829 r. do Komisji Województwa Krakowskiego w sprawie założenie Ogrodu w Kielcach (s. 268, 269) zwracającego w/w plan wraz z wykazem kosztów wystawienia sztachet w ogrodzie po Dyrekcji Górniczej Szegółnej od Folwarku Psiarnia zwanego oraz muru od strony przeciwnej tudzież wystawienia dwóch bram. Sztachety pierwsze mieć będą dług. 140 lo., mur 12 lo. dłu. z 1 IV 1828 r. (s. 270, 271, 273).

46. Rysunek na zamknięcie dziedzińca Szpitalu Kieleckiego bramą, sztachetami i murem od ulicy Leśnej.

[1837]; Wilhelm Giersz.

16. Do Ogrodu w Kielcach Sztachety i Brama, kat. 45

Części planu: rzut, elewacja bramy i sztachet.

Sygnowany: *W. Giersz A.B.W.K.*

Oznaczone: *Szpital, Działecznik szpitalny, Dom Kurtkowskiego obywatela*; uwaga: *a wedle żądania W³⁰ Wodziczki członka opiekuńczego w tym miejscu miały być sztachety. Podług zaś projektu W³⁰ Bogdańskiego mur, co i utrzymanym zostało.*

Podziałka: 9 łokci miary krajowej = 10,6 cm.

Papier, rys. tuszem, jbw., 20,5 x 16 cm.

Rada Opiekuńcza Zakładów Dobroczynnych Powiatu Kieleckiego, sygn. 23, s. 31.

Załącznik do pisma Rady Głównej Opiekuńczej Instytutów Dobroczynnych z 17 VI 1837 r. do Rady Szczegółowej Szpitala w Kielcach (s. 1, 2).

47. Przecięcie wykazujące w jaki sposób mur tarasowy przy cmentarzu Kolegiaty w mieście gubernialnym Kielcach ma być kamieniem ciosowym wyłożony.

[1852]; Aleksander Borkowski.

Sygnowany: *Borkowski A. Bud.*

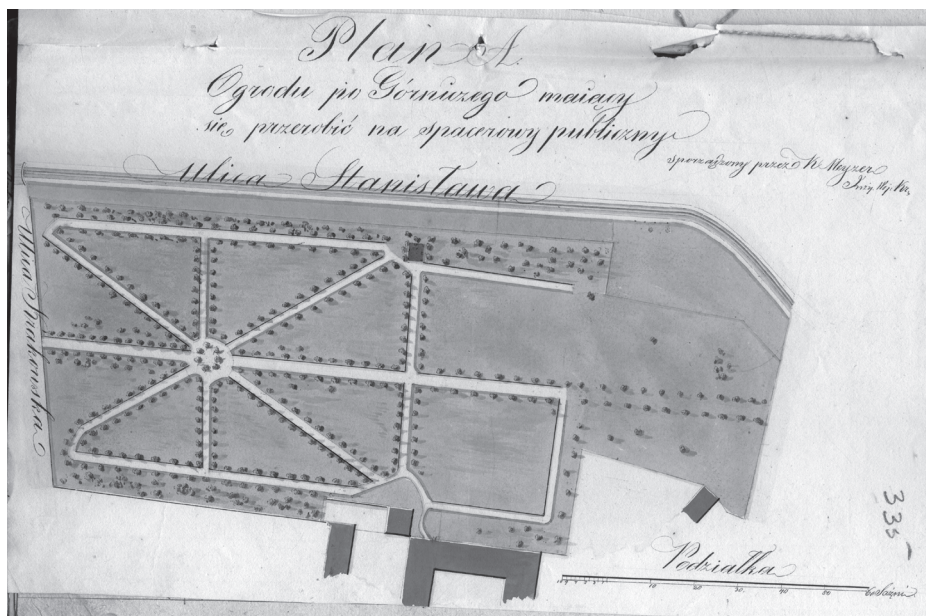
Objaśnienie: *abcdef* oznacza mur egzystujący tarasowy, *am* brzeg rynsztoku cmentarza, *bcghik* okładkę z kamienia ciosowego, *dlnu* fundament pod tę okładkę dodać się mający; uwaga: *b* oznacza [...] okładkę z murem [...] zwierzchnią dać od strony ziemi grubą ażeby nie mogła się osuwać.

Podziałka: 3 cale = 8,5 cm.

Papier, rys. tuszem, jbw., 23 x 19 cm.

Rząd Gubernialny Radomski, sygn. 5836, s. 562.

Załącznik do pisma Administratora Wikariusza-Apostolskiego Diecezji Kielecko-Krakowskiej z 19 X 1852 r. do Naczelnika Powiatu Kieleckiego w sprawie obłożenia ka-

17. Plan Ogrodu pogórniczego mający się przerobić na spacerowy publiczny, kat. 48

mieniem ciosowym cmentarza (s. 551) wraz z *Wykazem kosztów na obłożenie muru otaczającego cmentarz przy kościele kolegiackim w Kielcach kamieniami ciosowymi dla zasłonięcia odpadających tynków od muru za którym bezustanna wilgoć ciągle podobne zle skutki wywierać będzie sporządzony przez Budowniczego i Inżyniera Wojewódzkich przy spisaniu protokołów odbiorczych dokonanej reparacji pomienionego kościoła z 7/19 IX 1836 r. (s. 558, 559, 563).*

Ogród spacerowy

48. *Plan Ogrodu pogórniczego mający się przerobić na spacerowy publiczny.* Fot. 17. [1830]; Wilhelm Giersz.

Sygnowany: *Sporządzony przez K. Meyzer Inż. Woj. Kr.*

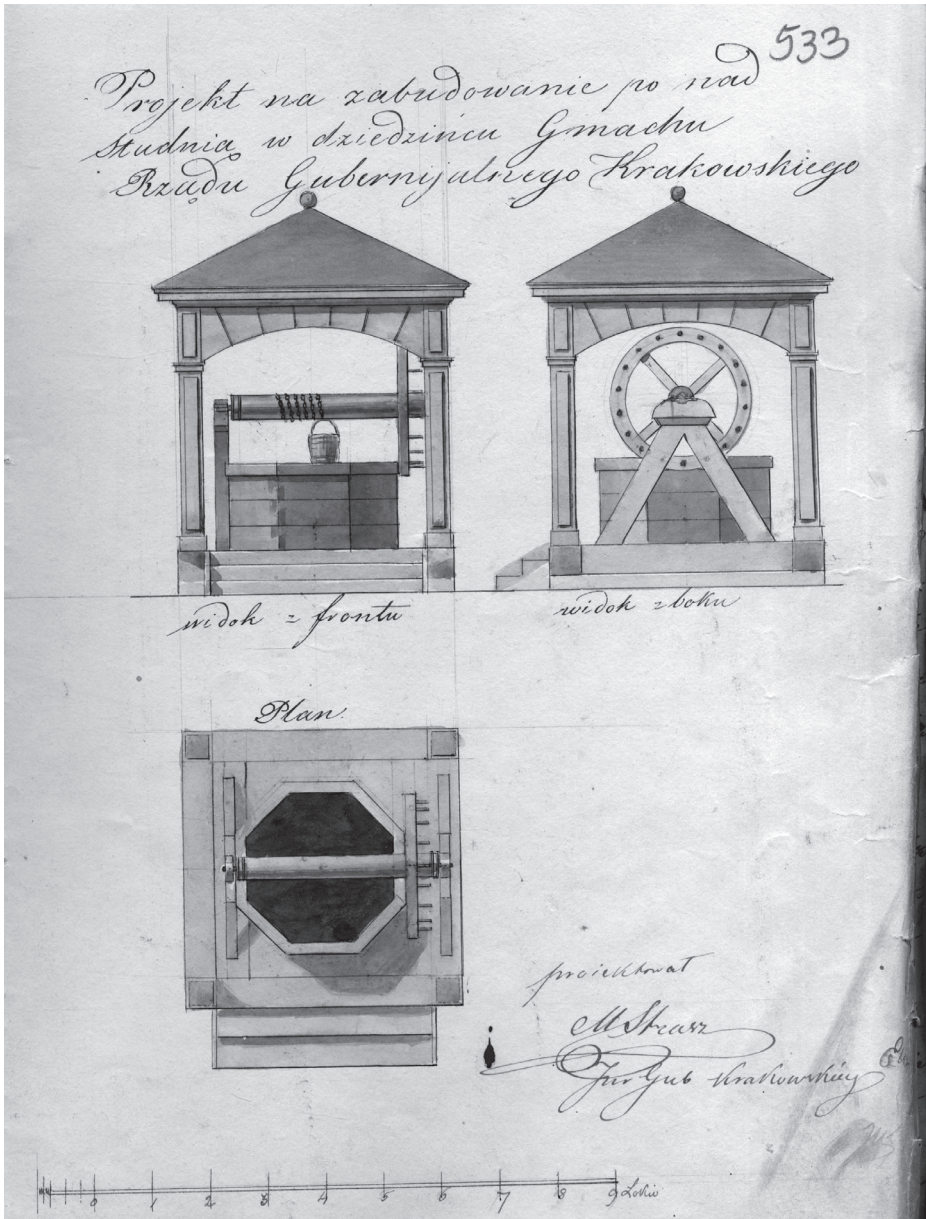
Oznaczone: ulice *Krakowska, Stanisława.*

Podziałka: 60 sążni = 8,6 cm.

Papier, rys. tuszem i akwarelą, wbw., 19,5 x 30,5 cm.

Rząd Gubernialny Radomski, sygn. 2317, s. 335.

Załącznik do Pisma Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji z 28 IV 1830 r. do Komisji Województwa Krakowskiego (s. 330) w sprawie ogrodu w Kielcach zwracające w/w plan wraz z *opisem stanu dzisiejszego parkanów i innych ogrodzeń przy ogrodzie pogórnicznym przeznaczony na spacerowy publiczny tudzież oszacowanie tychże* z 21 III 1830 r. (s. 336–338).

18. Projekt na zabudowanie ponad studnię w dziedzińcu Gmachu Rządu Gubernialnego Krakowskiego, kat. 50

Studnie

49. Rysunek Urządzenia i przykrycia Studni dachem przy Szpitalu Kieleckim poza gmachem Szpitalowym.

[1837]; Wilhelm Giersz.

Części planu: *Elewacja studni z oznaczoną cembrzyną, Planta studni z oznaczonym okapem.*

Sygnowany: *W. Giersz A.B.W.K.*

Podziałka: 6 łokci krajowych = 7 cm.

Papier, rys. tuszem., jbw., 16 x 21 cm.

Rada Opiekuńcza Zakładów Dobroczynnych Powiatu Kieleckiego, sygn. 23, s. 33.

Załącznik do pisma Rady Głównej Opiekuńczej Instytutów Dobroczynnych z 17 VI 1837 r. do Rady Szczegółowej Szpitala w Kielcach (s. 1, 2).

50. *Projekt na zabudowanie ponad studnią w dziedzińcu Gmachu Rządu Gubernialnego Krakowskiego.* Fot. 18.

[1841]; Maksymilian Strasz.

Części projektu: *Widok z frontu, Widok z boku, Plan.*

Sygnowany: *Projektował M. Strasz, Inż. Gub. Krakowskiej.*

Podziałka: 9 łokci = 11 cm.

Papier, rys. tuszem i akwarelą, wbw., 27 x 21 cm.

Rząd Gubernialny Radomski, sygn. 2315, s. 533

Załącznik do: *Wyrachowanie kosztów na restaurację studni w Gmachu Rządu Gubernialnego Krakowskiego sporządzone stosownie do polecenia Jaśnie Wielmożnego Gubernatora Cywilnego Krakowskiego dnia 18/30 kwietnia 1841 N° 14899. Nad studnią wspomnianą danem będzie nowe okrycie na przyciesiach w słupy z wierzchniem wiązaniem i dachem pod którym urządzoną będzie wał z kołem do wyciągania wody na czopach żelaznych i panwiach obracający się oraz cembrzyna drewniana dla bezpieczeństwa według dołączonego rysunku (s. 531–534).*

Hubert Mazur (The State Archive of Kielce)**Cartographic and iconographic archival materials of the State Archives in Kielce**

The present article is a presentation and a description of cartographic and iconographic materials about Kielce held by the State Archives in Kielce. The chronological range of the analysis covers the years from 1795 to 1866. Among the presented archival materials there are city's general plans (regulation plans), situational plans of individual parts of Kielce, single streets or squares. The majority of the materials regard public utility buildings (government and city buildings), religious objects, private residential buildings or recreational areas. Numerous drawings resulted from the development of the 19th century municipal policy of Kielce covering the areas of sewage system, hydraulic engineering, fire protection or city's lighting. A large part of the presented archival materials (44 items) were found in the section entitled Radomski Guberniya Government. Two plans were stored in the section entitled Kielce Schools Board of Directors and Kielce Protection Board of Charitable Institutions of the Kielce Poviát. The analysis of the records of the city of Kielce as well as the records of the Head of the Kielce Poviát showed one plan in each of the mentioned sections. More than 2/3 of the discovered plans and drawings are multi-coloured, usually prepared in ink or water colours.

The catalogue of cartographic and iconographic materials under discussion is presented at the end of the article. The description of each object (plan, design, drawing, etc.) includes its name, original title, date of preparation, author (surveyor, architect, engineer), technique, material and the place where the document is stored (archives' section, call number and page number).